

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

Utgave 23 årgang 80

www.universitas.no

Torsdag 8. oktober 2026

– Vi må snakke mindre om psykisk helse

Kommentar s. 3

Foreslår stort kutt:

FRYKTER NEDLEGGELSE

Nyhet s. 8–9

ROMKAPPLØP PÅ UIO

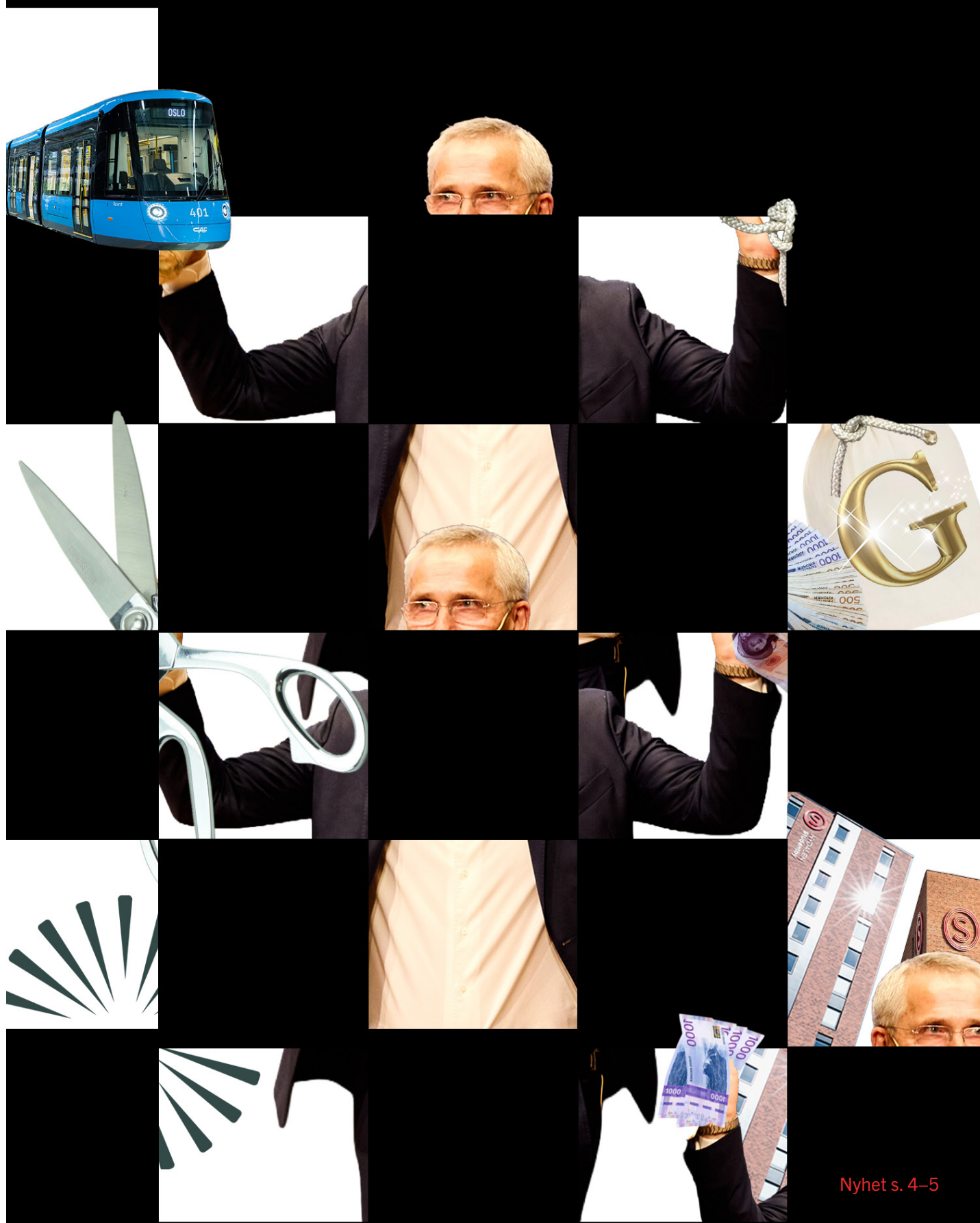
Nyhet s. 6

VIL FORBY SMARTBRILLER PÅ CAMPUS

Nyhet s. 13

STATSBUDSJETTET 2027:

Dette betyr det for deg

Nyhet s. 4–5

LEDER OG KOMMENTAR

UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør:	Ingemar Stirling Gundersen
stirlingingemar@gmail.com	901 70 672
Nyhetsredaktør:	Ella Jørgenvåg Svendsen
eljs@hotmail.no	941 27 058
Fotosjef:	Shilan Sari
Desksjef:	Emilie Sveinsson
Nettredaktør:	Emil Kvebæk Øvretveit

Uttegner:	Emilie Sveinsson
Uttegner:	Maria Mogens Bø
Uttegner:	Sigurd Graaberget
Uttegner:	Fabian Lenschow
Deskjournalist:	Åsne Skeie
Korrektursjef:	Mia Huse

Daglig leder:	Maryam Amini
Besøksadresse:	Moltke Moes vei 33
Post:	Boks 3 Blindern, 0313 Oslo
Epost:	universitas@universitas.no
Nettside:	www.universitas.no

Et godt budsjett for studenter – et skuffende budsjett for resten

Ingemar Stirling Gundersen, Ansvarlig redaktør

Høsten er offisielt kommet. De første dagene med damp ut av munnen, tykke jakker som hentes frem fra skapet og mørke morgener vil prege tiden som kommer. Et annet sikkert høsttegn er fremleggelsen av statsbudsjettet. Budsjettet ble lagt frem i sin helhet klokken 10, og finansminister Jens Stoltenbergs (Ap) andre budsjett siden returen til finansdepartementet er en gryte bestående av både velsmakende og vonde ingredienser.

Selv om man alltid kan be om mer penger, flere tiltak og flere studentboliger, er studentbudsjettet i år et godt et. Studiestøttens knytting til G er offisielt en del av statsbudsjettet, og regjeringen lover 3050 ekstra studentboliger. Regjeringen melder også om en sorsatsing på realfag og teknologi, som er viktig selv om Bergen får den største delen av kaken. Dette er gode og sterke tiltak for den høyere utdanningssektoren. Forsknings- og høyere utdanningsministeren har en veldig sterk debut, og studentene blir prioritert i årets budsjett. Stortingsrepresentant Simen Velle (Frp) sier vi studenter aldri er fornøyd med et statsbudsjett. Det stemmer ikke for min del.

Regjeringen viser handlekraft, og det er grunn til optimisme. Det er viktig at ikke studentene blir paradisk misfornøyde år etter år, uavhengig av budsjettene.

Budsjettet bærer ellers preg av skuffende nedprioriteringer, og kuttene i viktige ordninger står i kø. Det er foreslått kutt på 20 millioner kroner i støtte til organisasjoner som yter fri rettshjelp i Norge. Kollektivpriskuttet som ble fremforhandlet i fjor, skrotes. 100 millioner kuttes i bistand til utdanning. Bevilgningen

regjeringen skal få politiske seiere, men prioriteringene virker tydelige. Redselen for Frps vekst virker å ha påvirket prioriteringene på Youngs-torget.

For hvor går så pengene? Jo, apnasjen til kongehuset doubles i 2027 fra 16,2 til 30,9 millioner kroner, og regjeringen kutter 6,4 milliarder kroner i inntektsskatt. Klima og internasjonal solidaritet nedprioriteres – mens overskriftspolitikken prioriteres. Jeg skjønner at regjeringen ønsker å ta tak i levekostnadskrisen, men mikroskopiske skatteuttak til flere milliarder kroner hjelper ingen. Å ta penger fra sårbare grupper for å gi folk med over én million kroner i årsinntekt 4000 kroner i skattelette, slår meg som en hodeløs prioritering. Å ta penger fra kollektivtransporten for å gi dem til kongehuset er meningsløst og provoserende.

Å ta penger fra kollektivtransporten for å gi dem til kongehuset er meningsløst og provoserende

til klimaforetaket Enova halveres. Budsjettet til Støre-regjeringen vitner om minkende ambisjoner for klima og internasjonal solidaritet. Dette i en verden der klimaendringene truer livsgrunnlaget, og flere land kutter bistand til verdens sveste. Noe er sikkert politisk spill, og rom for at samarbeidspartiene til

rende. Et statsbudsjett som kunne ha vakt jubel, etterlater dessverre en bittersøt smak i munnen.

Dette er en lederartikkel. Teksten gir uttrykk for avisens holdning, og ikke redaktørens personlige overbevisninger

Arkivaren av Åsne Skeie

Arkivaren

Trusseterror

VIL TRUSSET som utvilsomt har framtiden, er et fenomen som er på gang. Det er ikke tilfeldig at det er så mange som har tatt i seg dette ordet. Det er ikke tilfeldig at det er så mange som har tatt i seg dette ordet. Det er ikke tilfeldig at det er så mange som har tatt i seg dette ordet.

Trusseterror

«Dratt langt over low cut Miss Sixty- buksene og anstendighetens grenser. Kan det kalles mote?», skrev akronymet Mbtkn om stringtrusa i 2003. «Et gløtt av blekfete rumpe som velter ut mellom buksekanten og tangaen. Kjære medstudenter: Det er ikke pent», raste den ukjente journalisten. Til ingen nytte. 23 år etter at «the whale tale» ble et massefenomen, titter stringtrusa igen frem over buksekanten. Om det stadig er et uttrykk for en hyperseksualisert mote eller snarere er blitt et feministisk statement kan diskuteres, men at denne distinksjonen overhodet finnes, vitner forhåpentligvis om at anstendighetens grenser har rykket seg ørlite grann i frigjørings retning.

Universitas, 14.05.2003

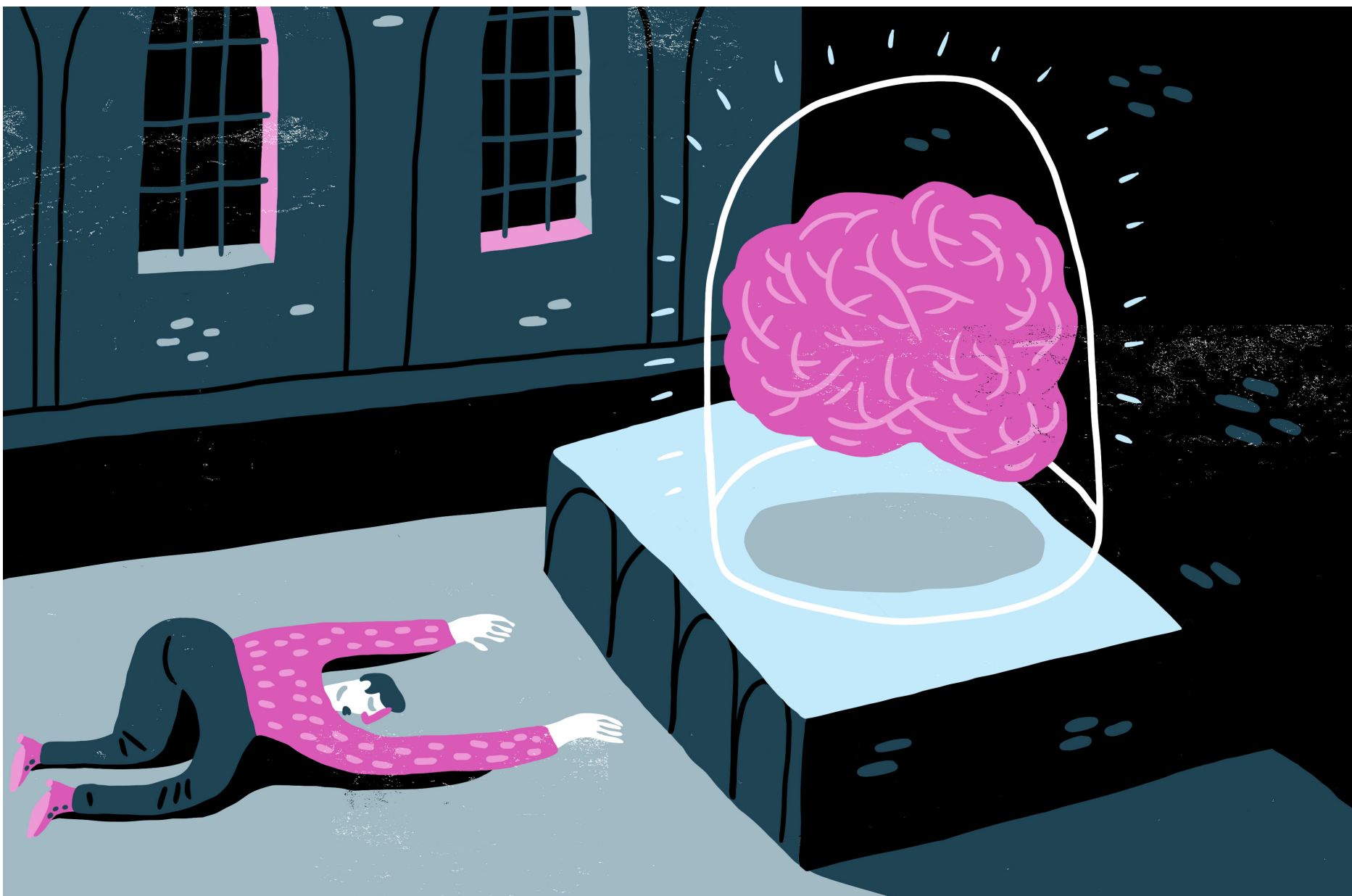
Røykorama

I 2001 ble røykerommet «Røyker'n» i frederikkebygningen på Blindern stengt etter at universitetsledelsen vedtok røykeforbud på campus. «Et inkonsekvant flertallstyranni», mente den studentdrevne bevegelsen «Røykernes solidaritetskomité» om saken. «Alle skal ha rett til å gjøre ting en selv ikke liker. Dette er diktatur», fastlo den prinsippfaste gruppen. «Røykere har altfor få rettigheter», istemte en forbigående student. «Nå kommer vi til å røyke andre steder, slik at de må stenge hele Blindern», truet en annen. Man skal som kjent velge sine kamper.

Universitas, 02.05.2001

- Universitas er en avis for og av studenter for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden SIO.
- Universitas arbeider etter Vær varsom-plakaten regler for god presseskikk.
- Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.

ILLUSTRASJON: ØVIND HOVLAND

Vi må snakke mindre om psykisk helse

Alt som vinkles gjennom psykisk helse har blitt uangripelig. Vi må ta mer ansvar for oss selv.

Psykisk helse

Solveig Bagle Bjerknes
journalist i Universitas

Psyken har vokst fram som et vitenskapelig-religiøst svar når livet og omstendighetene er vanskelige. Visst bygger det på vitenskapelige premisser, men rollen psyken spiller i dagens samfunn, er til forveksling lik den kirken spilte før. Vi går i terapitimer heller enn i skriftemål, meditasjon har tatt over for bønn, og vi underkaster oss vår egen underbevissthet slik middelaldermennesket underkastet seg Gud.

Det er påfallende hvor ofte kjendiser gjør seg så sårbare at det blir nærmest umulig å holde dem ansvarlige for egen oppførsel. I 2021 fikk artisten TIX hele 15 minutter av gullrekka for å snakke om sin psykiske helse, uten å bli stilt et eneste kritisk spørsmål. Det er fint med åpenhet, men intervjuet promoterte musikken hans. Fram til det tidspunktet var den gjennomsyret av kvinnefiendtlighet og elitisme. Dette ble han aldri utfordret på, og hadde han blitt det, ville det framstått upassende. Personen Andreas Haukeland fikk uforbeholdent skille seg fra verdiene til artisten TIX. Pengene og jobbtilbudene tilhørte allikevel dem begge.

At psykisk helse blir et skjold mot kritikk på denne måten, er ikke kun et kjendisfenomen. VG har en egen temaside for

narsissisme, så vi alle kan hevde at sjefen er urettferdig, uten å være ærlige med oss selv om hvorvidt vi gjør en god nok jobb. På Instagram florerer det av videoer som påstår at du bør utredes for ADHD dersom du har for vane å avbryte. Selv har jeg i skrivende stund planer om å forklare redaktøren min at hunden jeg har hatt i 14 år, ble avlivet i går, så det er på grunn av sorg at jeg ikke rakk fristen for denne teksten. Sorry, det er ikke min feil. Eller?

Det er en ansvarsfraskrivelse i denne

psykisk helse, slik man i middelalderen bekjente seg til Gud. Er du kritisk til tolkningen min, er du kjetter.

Men psyken er til syvende og sist et vitenskapelig fenomen, ikke et religiøst. Dermed må konseptet tåle kritikk. Å si til redaktøren min at jeg gjorde en dårlig jobb på grunn av sorg, betyr ikke at han ikke kan være misfornøyd med at jeg gjorde en dårlig jobb. Den misnøyen gjør han heller ikke til en narsissist. Så kan jeg gjerne fortelle meg selv at alt dette skyldes omstendigheter

Hvis folk oppfatter alvorlige diagnoser som unnskyldninger eller overdrivelser, mister ordene sin betydning

praksisen. Andre kan umulig argumentere mot mine psykiske reaksjoner, for kun jeg vet hvordan det er å være meg. Dermed er det kun jeg som kan holde meg ansvarlig for hvordan jeg håndterer min psyke. Selv psykologens analyse kan avvises dersom jeg ikke kjenner meg igjen i den. Som utenforstående blir du nødt til å bekjenne deg til troen på

utenfor min kontroll, så jeg slipper å ha dårlig samvittighet. Hva jeg forteller meg selv, er imidlertid ingen fasit.

Hvis psykisk uhelse blir en måte å skjerme seg fra kritiske spørsmål på, går det hardest ut over dem som sliter mest. Hvis folk oppfatter alvorlige diagnoser som unnskyldninger eller overdrivelser, mister

ordene sin betydning. Også her er vi alle skyldige. I dagligtalen har diagnosene tatt over for følelsene. Vi har angst heller enn bekymringer, depresjon heller enn tristhet og er traumatiserte heller enn påvirket. Vi vanner ut betydningen av diagnosene, i tillegg til at det skaper et inntrykk av at følelseslivet vårt er fastsatt og ikke flyktig. Det er feil.

Jeg bekymrer meg for at psyken har blitt så uangripelig at det ikke lenger er rom for å være kritisk mot den. Vi godtar at angst og depresjon gjør oss fullstendig maktesløse, fordi det er enklere enn å stille oss selv til ansvar. TIX snakket frivillig om sin egen psyke. Det var først en måned etter det at han beklagde kvinnefiendtligheten sin, og da fordi andre forlangte det av ham. Jeg kan ikke, og ønsker ikke å motbevise noe angående psyken til en mann jeg ikke kjenner. Men det hendelsesforløpet vekker noen kritiske spørsmål.

Det skal ikke være umulig å anerkjenne at psykisk helse er ekte og ofte vanskelig. Samtidig skal det heller ikke være kjetteri å påpeke at psykisk uhelse ikke unnskylder dårlig oppførsel. Vi er dessverre ansvarlige for våre handlinger, også når vi har det vondt.

Noregs beste

Universitetet i Oslo (UiO) faller fem plassar på universitetsmålinga, Times Higher Educations, for 2027. Ikkje bra. Ein må halde nivået oppe! Fem plassar er ti for mykje. Redaksjonen vil helst at noregs største universitet held eit høgare nivå internasjonalt. Vi er rett og slett skuffa... Heldigvis er alle dei andre universiteta i Noreg lenger ned på lista. UiO er det beste universitetet i Noreg! Yes! Universitet i Bergen er neste på lista, og kan smykke seg med ein 273.

plass, tett fulgt av Trondheims stolthet NTNU på ein 299. plass. Oslomet, Oslos andre stoltheit, fikk diverre ikkje ein plass på lista. Men tidlegare i år kunne Khrono melde om gladnyheita at Oslomet hadde rast oppover på ein anna rangering! Center of World University Rankings! Universitetet plasserte seg på en 1360. plass, og klatra dermed 283 plasser på fem år.

– Det er alltid hyggelig å klatre oppover på målingar, fortalde rektor ved Oslomet Christer Krogh. Men altså kor mange ulike målingar fins det for universitet? Shanghai er vel ei anna rangering. Det er ei forvirrende verd vi lev i. Alt skal rangerast. For eit samfunn... Potetskrella

STATSBUDSJETTET 2027:

— Forutsigbarhet er ikke det s

Statsbudsjettet for 2027 foreslo en historisk studiestøtte-seier. Likevel mener NSO-lederen at budsjettet er «tynnere enn en G-streng».

Statsbudsjettet 2027

Tekst Helene Sæterdal Semb og Tora Vassbotn
Foto Edwin Hansen

Onsdag formiddag la finansminister Jens Stoltenberg (Ap) frem Arbeiderpartiet sitt forslag til statsbudsjett for 2027. For noen, slik som stortingsrepresentant Simen Velle (Frp), fremstår budsjettframleggelsen som «at ingen vil få det veldig mye bedre». Andre stiller seg mer positivt til forslaget: – Endelig har regjeringen hørt på studentene, sier Ida Helene Imenes, leder i Velferdstinget for Oslo og Akershus.

G-en er (foreløpig) spikret

I 30 år har Norges studentorganisasjon (NSO) kjempet for G-en.

De vil at studiestøtten skal knyttes til grunnbeløpet i folketrygden. Denne onsdagen ble dette for første gang foreslått i statsbudsjettet.

Leder av NSO Eva Franko Aas sier at de er veldig fornøyde, men at de fremdeles ikke er helt i mål. G-en på nåværende tidspunkt er på rundt 1,25 G, eller mer konkret: 170 368 kroner.

– 1,5 G er statsbudsjettkravet vårt, og det mener vi er et fornuftig nivå. Forutsigbarhet er ikke det samme som et løft eller penger på konto, da trenger man en faktisk økning.

– Studentøkonomien er utrolig utfordrende i hverdagen. Dette forslaget til budsjett løser på ingen måte det. Forslaget er tynnere enn en G-streng og omtrent like dekkende, legger hun til.

Statsminister Jonas Gahr Støre

(Ap) sier til Universitas at ønsket fra NSO om 1,5 G er «et ærlig krav».

– Men er det realistisk?

– Nå har vi jobbet hardt for å tilrettelegge for å knytte det til G. Vi hopper ikke til 1,5 G i dette budsjettet, men vi skal lytte til det, svarer han.

Velle, som sitter i utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget,

Det er et veldig kjedelig budsjett

Simen Velle, medlem i Stortingets utdannings- og forskningskomité (Frp)

get, skulle derimot gjerne sett en større økning i studiestøtten.

– Det å sette studiestøtten til 1,5 G er Frp positive til, og vi har ambisjoner om å få til det i løpet av denne stortingsperioden.

Han lar seg heller ikke imponere ytterligere av årets budsjett:

– Det er et veldig kjedelig budsjett. Det er få strukturelle endringer, legger han til.

Leder i Velferdstinget for Oslo og Akershus, Ida Helene Imenes, er derimot positiv til årets budsjett og kaller det «en seier for studentene».

– Dette er spesielt viktig i Oslo, hvor leieprisene er såpass høye.

Men heller ikke hun mener forslaget er tilstrekkelig:

– Samtidig mener vi det ikke er nok. Vi må fortsette å jobbe for at studiestøtten skal være 1,5 G, men det er et steg i riktig retning.

Retter opp i strømstøtteglipp

Regjeringen foreslår også å bevilge 60 millioner kroner til videreføring av strømstøtte til studentsamskipnadene i årets forslag til statsbudsjett.

Denne strømstøtten ble først vedtatt i revidert nasjonalbudsjett i 2026, som følge av at Norgespris

Dette foreslår regjeringen

+ Å bruke 2322 milliarder kroner i statsbudsjettet for 2027. 608,4 milliarder kommer fra oljefondet. Regjeringen forventer en prisvekst på 2,7 prosent.

Studiestøtten festes til grunnbeløpet + i folketrygden (G), som betyr at studiestøtten alltid skal øke like raskt som lønnsveksten. Derfor øker basislånet i år med 4,21 prosent, eller 7 000 kroner sammenliknet med året før.

1,8 milliarder kroner til bygging + av studentboliger, som er en stor oppgang fra fjorårets budsjett. Regjeringen foreslår å bygge eller rehabilitere 3050 flere studentboliger.

Foreslår å droppe priskuttet i månedsbilletten til kollektivtransport som kom + i forhandlingene om revidert budsjett i 2026. Kuttet var på 160 kroner i måneden.

Vil bruke 6,4 milliarder kroner på kutt i inntektsskatten. Personer med + under 194 200 kroner i årsinntekt får null i skatteutt, og personer med en inntekt på mellom 194 200 og 323 800 kroner får 400 kroner i skatteutt i året.

60 millioner kroner i strømstøtte til studentboliger. Pengene skal + kompensere studentsamskipnader og studentboligstiftelser for strøm- og fjernvarmeutgifter i studentboliger, for å unngå at leieprisene må øke på grunn av dette.

Kilde: Regjeringen, Arbeiderpartiet

utelot mange av studentsamskipnadenes studentboliger. Dette fordi boligene ofte var knyttet til samme strømmåler, og strømmåleren derfor overgikk forbruksgrensen på 5000 kWh per måned.

Utelatelsen av studentboligene ble den gang omtalt som «en glipp» av tidligere forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland (Ap). Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) kalte det «en slurvefeil fra regjeringen».

– Dette er viktig for mange. Denne ordningen gjør at studentene forhåpentligvis ikke får noe husleieøkning på grunn av strøm,

The least wonderful time of the year

Statsbudsjettider er kanskje den kjedeligste tiden på året. Dramaet rundt «kan regjeringen bli felt?», «Budsjettsamtaler går på sin 367. time», «Mimir Kristjansson kan ikke avkrefte at Sylvi Listhaug blir statsminister» er ikke kommet enda. I stedet er alle noe performativt litt misfornøyd med budsjettet. Over til helt andre nyheter: Landslaget suger igjen. Den deilige forsonende tiden er for alvor over nå når kongens død begynner å bli gammelt nytt,

og landslaget er tilbake i banter-era. De eneste to monokultur-elementene Norge har er revet vekk fra oss så langt. Erling Braut Haaland sa at Norge aldri kom til å bli det samme under VM, på grunn av togetherness. Vi får se om vi klarer å holde oss forent når vi skal diskutere høy pumpepris og Hans Rustads redaktørfor- eningsmedlemskap i ukene fremover. Grøss og gru.

Pingu

Kutt i posten

Ok, da. Litt statsbudsjett må vi ha. Vi er tross alt en avis. Et av tiltakene som skapte sterkest furore i dette statsbudsjettet er det foreslåtte kuttet på 24 prosent i Posten...? I alle dager. En av de eneste statlige firmaene som fungerer helt sykt mye bedre enn sine private konkurrenter. Ikke bare er det trist om den koseligste jobben av alle

blir nedbemanningsutsatt, men betyr dette at Posten blir som Postnord? Det mest udugelige firmaet i verden? Skal gode, gamle, statlige Posten også begynne å miste pakker, og tilby null kundeservice for å få dem tilbake. Dette er i så fall godt nytt for lokala- visene, det er ingen lokalavis uten Postnord-furore.

EJS

samme som penger på konto

G

+ G er forkortelsen for «grunnbeløpet i folketrygden». Tallet bestemmer den økonomiske støtten folketrygden gir deg for blant annet sykdom, graviditet og arbeidsløshet.

+ Grunnbeløpet oppdateres hvert år, og skal over tid øke i tråd med den generelle lønnsveksten i samfunnet.

+ 1 G tilsvarer i år 136 549 kroner.

+ Å «feste» studiestøtten til G betyr at studiestøtten alltid skal være lik en verdi av G. Om G øker, øker studiestøt- ten derfor automatisk.

+ Studiestøtten tilsvarer i dag 1,25 G.

+ NSO ønsker at studiestøtten i dag skal tilsvare 1,5 G.

Kilde: Regjeringen, Navt

– Vi må arbeide med budsjett- partnerene for å få dem til å for- handle det inn i statsbudsjettet, sier hun.

På spørsmål om 60 millioner er nok til at ordningen skal samsvare med Norgespris, svarer Mathisen (Ap):

– Anslaget er der, og så er man usikker på hvordan strømprisut- viklingen blir. Det er noe vi skal følge med på, og målet er jo helt tydelig: at man skal unngå at stu- dentene og studentsamskipnadene må øke i husleia, svarer Mathisen (Ap). Videre legger han skjebnen i hendene på strømprisene:

– Det er opp til strømprisene det kommende året om det er nok eller ikke.

Frykter for om 3050 flere studentboliger blir noe av

Regjeringen setter av 1,8 milliard kroner til bygging av student- boliger det kommende året. Det betyr bygging eller rehabilitering av 3050 flere studentboliger.

Velle sier at satsingen ved første øyekast ser «ganske bra ut», men at det ikke nødvendigvis er pen- gene det står på.

– Jeg sitter ikke med en opple- velse at det er dét det står på, men å få utlyst tomter og få byggetilla- telser som er den store utfordrin- gen. Det er systemendringer som skal til, og man må ta tak i de un- derliggende årsakene. Man må få igangsettelsestillatelser og det er der skoen trykker mest.

Støre har derimot et mer po- sitivt syn på forslaget de selv har lagt frem.

– Dere har doblet beløpet til utbygging og holdt løftet om å øke tilbake igjen til 3050 studentboli- ger, men Frp peker på at det ikke

GOD RUTE: Statsminister Jonas Gahr Støre (Ap) synes de er i god rute med å bygge studentboliger.

er penger det står på, men heller bevilgninger til å bygge flere stu- dentboliger, hvordan stiller du deg til dette?

– Jeg synes vi er i god rute, men det er alltid en utfordring å få reguleringer og å få bygget effek- tivt, sier Støre.

NSO-lederen er begeistret for bevilgningen til studentboliger, men likevel redd for at satsnin- gen blir «symbolsk»:

– Vi er kjempepositive til at det satses så mye på boliger. Men vi er likevel bekymret for om denne satsingen blir noe av, fryk- ter Franko Aas.

– Samskipnadene har vært tydelige på at de ikke kan bygge

SYMBOLSK?: NSO-leder Eva Franko Aas er redd for at satsingen på studentboliger blir «symbolsk».

mer, og det er viktig for oss at de pengene som blir til overs ikke går til private aktører, men heller brues til å øke studiestøtten som gjør alle studentene til gode.

Vi må fortsette å jobbe for at studiestøtten skal være 1,5 G

Ida Helene Imenes, leder i Velferdstinget for Oslo og Akershus

Dropper billigere månedskort

En tidligere jubelsak for regjering- en ble derimot droppet i årets budsjettforslag. Regjeringen fore- slår nemlig å droppe priskuttet på kollektivtransport på 160 kroner.

Kuttet kom tidligere i år i for- bindelse med forhandlingene om revidert nasjonalbudsjett i 2026, og kom på toppen av et tidligere kutt på rundt 100 kroner, som blir videreført. Stortingsrepresentant Frøya Skjold Sjursæther fra Miljø- partiet de Grønne (MDG) reage- rer sterkt.

– Vi vet at mange sliter med å få endene til å møtes, og at reise-

kostnader er en av de største ut- fordringene for folk.

– Jeg mener at det at regjerin- gen ikke kutter i prisene, selv om det er populær politikk som både er bra for lommeboka og for miljøet, viser at de har priori- teringene på feil sted, utdyper hun.

Sjursæther forteller videre at det å få ned prisen på kollektiv- transport blir en viktig priorite- ring i MDGs alternative stats- budsjett.

Statsminister Støre svarer kort om grunnen til det fore- slåtte priskuttet:

– Det er en stor prioritering å få et budsjett til å gå opp. På noen områder må man gjøre grep, men det er sikkert et tema vi vil snakke mer om.

Støres mindretallsregjering må forhandle med samarbeidsparti- ene MDG, SV, Senterpartiet og Rødt for å oppnå flertall på Stor- tinget, og få budsjettet vedtatt.

BEKYMRET: Rita Hirsurn Lystad, leder i Samskipnadsrådet, sier for lite strømstøtte kan føre til høyere leiepriser for studentene.

BEKYMRET: Rita Hirsurn Lystad, leder i Samskipnadsrådet, sier for lite strømstøtte kan føre til høyere leiepriser for studentene.

SNORK: Simen Velle (Frp) savner flere strukturelle endringer i årets statsbudsjett.

Millioner til nytt romkappløp

KLAR, FERDIG, GÅ: Raketten «Nansen» ble studentforeningens første vellykkede oppskytning.

UiO har et voksende romteknologimiljø. Nå skal det tildeles millioner for å styrke det.

Romteknologi

Tekst Truls Linberg og Sindre Scavenius
Foto Sindre Scavenius

Fredag forrige uke avslørte kunnskapsminister Eileen Fugelsnes (Ap) til Khrono at det nye statsbudsjettet vil bevilge 40 millioner kroner til romteknologi fordelt på fire universiteter, blant dem Universitetet i Oslo (UiO). Fra 2028 skal universitetene totalt få 80 millioner kroner hvert år. Formålet er blant annet å styrke beredskap, sikkerhet og klimaovervåkning.

«Dette er veldig gledelige nyheter» skriver Susanne Friederike Viefers, instituttleder på fysisk institutt ved UiO, i en mail til Universitas.

Usikkert hvem som får pengene

Viefers forteller at instituttet har et sterkt grunnforskningsmiljø innen romfysikk, og mener forskningen på å forutsi solstormer er et praktisk hovedfokus.

«Slike solstormer kan slå ut teknologi her på jorda, som satellittkommunikasjon, mobilnett og slikt. Hvis vi kan få styrket dette

forskningsmiljøet vil det være veldig positivt, også for utdanningen», skriver hun i en mail til Universitas.

Dekan ved det matematisk- og naturvitenskapelige fakultetet ved UiO Solveig Kristensen er positiv til nyheten, og forteller at de allerede er i gang med å få oversikt over forskningsområdene som berøres av temaet. Hun forteller at det ikke er mulig å si sikkert hvilke fagmiljøer og institutter som blir tildelt flere midler, men at det vil bli klart når de får bevilgningen og tildelingsbrevet. Hun sier også at hvordan midlene brukes avhenger av samarbeidet med de andre universitetene. Samarbeidet skal ifølge Khrono være et premiss for bevilgningen.

Økt kompetanse

– Forrige uke ble vi plukket ut av NASA til å jobbe på ny rover som skal bygges i USA og lete etter lavatunneler på månen.

Det sier Svein-Erik Hamran, instituttleder på Senter for romsensorer og -systemer (CENSSS) ved UiO.

Han forteller om noen av prosjektene de utvikler i tillegg til å hjelpe utenlandske aktører. Blant dem er CubeSat, som er en liten

satellitt som skal gå i bane rundt jorden og måle stråling.

Hamran håper at bevilgningene skal være med på å øke antallet studenter som går videre til å ta grader.

– Hvis det går bra får man ansatte som også driver med forskning.

Oslomet-student Hector Ignacio Peña Apablaza (27) er styreformann i studentforeningen Portal Space. Med base i Fysikkbygningen på Blindern utvikler foreningen raketteknologi for å løse «romproblemet», altså å nå ut til verdensrommet, ved hjelp av veskedrevne raketter.

Peña sier UiOs fokus på det teoretiske gjør praktiske tilbud som Portal Space særlig viktig for studenter som er interessert i romteknologi, der spesielt fysikk- og mattestudenter får sette ferdighetene sine på prøve. Peña ønsker satsingen velkommen og mener det er et steg i riktig retning. Håpet er selvfølgelig at noen av midlene går til organisasjonen han leder.

– Vi har ønsket dette ganske lenge og håper at det kan gjøre vår drift og vårt tilbud mer forutsigbart for UiO og våre medlemmer. Det er et enormt engasjement av tekniske studenter, og vi føler det er naturlig å involvere oss i diskusjonen om hvordan pengene skal bli fordelt.

Han forteller videre at foreningen er avhengig av donasjoner for å få prosjektet til å gå, og håper derfor at det kan bli mer stabil finansiering i årene som kommer. Han snakker spesielt varmt om den unike tilliten vi har til hverandre i Norge som gjør rakettforskning mulig. Selv har han familie fra Chile, der han sier et liknende studentdrevet initiativ ville vært langt mer utfordrende.

Forrige uke ble vi plukket ut av NASA til å jobbe på en ny rover som skal bygges i USA og lete etter lavatunneler på månen

Svein-Erik Hamran, instituttleder ved CENSSS

– Det at studentene får organisere seg og jobbe med avansert teknologi som raketter i samarbeid med universitetene, og med støtte fra staten, er noe som er mye vanskeligere å få til i andre land, rett og slett.

En del av forsvarsindustrien

Siden oppstarten i 2020 har foreningen hatt tre rakettprosjekter, men det var først i sommer de gjennomførte sin første vellykkede oppskytning med raketten «Nansen». Nå skal det lages en ny rakett med planlagt oppskytning på Andøya i en nasjonal rakettkonkurranse, forklarer Peña.

Romhavna Andøya Spaceport skal samtidig få 600 millioner av statsbudsjettet til utvidelse, ifølge

LANGSIKTIG: Instituttleder ved CENSSS Svein-Erik Hamran tror at UiOs styrke ligger i grunnforskning.

TV 2. I tillegg skal forsvaret ta over sikringen. Havna har nylig opplevd spionasjeforsøk. Styreformann Peña aner at bevilgningene til romteknologi nok er tiltenkt et mer forsvarsrettet felt.

– Hva tenker du om at Fugelsnes' formål med bevilgningene blant annet er beredskap og sikkerhet?

– Utviklingen skjer ganske raskt, så det er nok et signal om at de vil prøve å ta igjen andre land.

– Føler du vi er inne i et slags nytt romkappløp?

– Ja, det føles litt sånn ut. Det er jo store land som er helt fremst på dette i verden, men med en egen oppskytingsrampe i bakgården vår blir det et stort dytt fra Norge for å skape det engasjementet.

Instituttleder Hamran er skeptisk til forsvarsfokuset.

– Tror du det vil få noen konsekvenser for UiOs arbeid at det er såpass stort fokus på sikkerhetssituasjonen?

– Nei, jeg håper ikke det. Jeg håper at vi fortsatt kan få forskningsmidler til å drive med grunnleggende ting som ikke direkte anvendes i dagens sikkerhetssituasjon. For det er det med forskning: Man vet aldri hva som dukker opp av gode ideer og forskning. Så du må bare ha et bredt perspektiv.

universitas@universitas.no

Hector Ignacio Peña, styreformann i Portal Space

Med en egen oppskytingsrampe i bakgården vår blir det et stort dytt fra Norge for å skape det engasjementet

MIN STUDIETID

AKTUELL: Benedicte Bull har gitt ut en ny bok denne høsten om forholdet mellom USA og Latin-Amerika.

FOTO: PRIVAT

Fra koma til Costa Rica

Latin-Amerika-ekspert Benedicte Bull forteller om sine erfaringer med studielivet i Oslo, og har en klar oppfordring til byens studenter.

Min studietid

Tekst Solveig Bagle Bjerknes
Foto Maria Geitle

– Jeg må jo si at min beste studietid ikke var på Universitetet i Oslo (UiO).

Forfatter og statsviter Benedicte Bull åpner intervjuet ved å beskrive et møte med hovedstaden som mange kan kjenne seg igjen i.

– Jeg flyttet alene til en hybel midt i Oslo sentrum. Det var en brå overgang fra Kristiansand. Vi hadde ingen fadderuke og det var 200 på grunnfagsforelesningene. Da er du ganske overlatt til deg sjøl.

Tiden som student i Oslo ble imidlertid kort, etter at livet tok en dramatisk vending i en alvorlig bilulykke mens hun var hjemme på juleferie.

Fra sykehussengen...

Bull ble liggende i koma i en uke. Kroppen hun våkna til, var full av knuste bein.

– Jeg klarte ikke å få på meg sokkene sjøl, så jeg måtte jo bo hjemme. Jeg var innstilt på å dra tilbake til Oslo, men alle andre

skjønnte at det ikke ville bli mulig.

Det som skulle ha vært første vårsemester på statsvitenskap grunnfag, ble seks måneder på sykehus hjemme i Kristiansand. Hun måtte opereres rundt 30 ganger.

– Søstera mi meldte meg opp til u-landsstudier på det som da var Agder distriktshøyskole, slik at jeg skulle ha noe å gjøre. Der trivdes

Jeg var den første som tok doktorgrad i statsvitenskap om Latin-Amerika

Benedicte Bull, forfatter og statsviter

jeg veldig godt.

Etter et år med rehabilitering og studier, flyttet Bull tilbake til hovedstaden og studerte grunnfag i både statsvitenskap og sosiologi på ett år. Våren 1993 dro hun på utveksling, uten å vite hvilken retning livet kom til å ta.

– Da jeg studerte i Amsterdam var det et Latin-Amerika-senter som jeg gikk forbi daglig. Jeg tenkte «der er de raringene som driver med det». Jeg hadde ikke noe forhold til det i det hele tatt.

... så ut i verden...

Først da Bull fikk stipend hos UiOs Senter for utvikling og miljø (Sum), fikk hun øynene opp for hvordan statsvitenskapen skulle anvendes.

– Det var et mer dynamisk miljø, med mange som jobbet med Latin-Amerika.

– Statsvitenskapen er jo veldig sentrert rundt Norge, Europa og USA. Jeg savna litt andre perspektiver. På Sum var det antropologer og geografer, og et lite miljø, så studentene var mye tettere på.

Bull begynte å forske på økoturisme som utviklingsstrategi.

– Turisme interesserte meg fordi jeg alltid har vært glad i å reise. Det er drivkraften min. Jeg hadde også dekket mye miljøkonflikter som journalist i Fædrelandsvennen.

Med et masterstipend i lomma dro hun for å gjøre feltarbeid i Costa Rica.

– Jeg kunne lite spansk, men dro ned. Det var en fredelig oase, litt som Kardemommeby. Men så traff jeg også folk som hadde vært andre

Jeg klarte ikke å få på meg sokkene sjøl, så jeg måtte jo bo hjemme

Benedicte Bull, forfatter og statsviter

steder som Nicaragua, El Salvador og Guatemala, og hørte om hvordan det var der.

På 90-tallet hadde alle disse landene nylig vært gjennom store borgerkriger.

– Jeg reiste rundt i Mellom-Amerika, og så søkte jeg doktorgradsstipend for å jobbe med det.

– Jeg var den første som tok doktorgrad i statsvitenskap om Latin-Amerika. Mange tror at jeg er antropolog.

– *Hvor god syns du dekningen av Latin-Amerika er her i Norge?*

– Vi er jo ekstremt USA-fokuserte, det er ikke bare Latin-Amerika som lider under det. Det er helt absurd. I den grad Latin-Amerika omtales, så er det vel gjerne fordi USA har interesser der.

Benedicte Bull

+ Født i 1969

+ En av Norges fremste Latin-Amerika-eksperter og professor ved Senter for global bærekraft på UiO

+ Har en Cand. Polit og en doktorgrad i statsvitenskap fra UiO

+ Aktuell med boken Trumps bakgård, som handler om den politiske situasjonen i de latinamerikanske landene

Kilde: Universitetet i Oslo, Res Publica

– Jeg skjønner at Latin-Amerika aldri kommer til å være sentrum for UiO, men jeg savner at vi hever blikket litt. Det globale sør, ikke minst Brasil, får mer makt. Det er en verden i endring, ikke bare på grunn av Trump. Jeg skulle ønske UiO tok det innover seg i større grad.

... og tilbake til Blindern

Bull er fortsatt ansatt ved det som tidligere het Sum, som i dag er Senteret for global bærekraft, med ansvar for studenter fra både inn- og utland. I 2027 skal kontorene flytte til Blindern, det samme campuset som hun i sin tid slet med å trives på.

– Jeg flyttet til Oslo på trass, for å teste meg sjøl. Det var litt tungt det første halvåret. Men så var det en gang vi fra statsvitenskapen var ute sammen, og det var så hyggelig, sier hun og vil berolige nye oslostudenter med at det går an å komme over den første kneika.

– Det er litt tøft i begynnelsen, men det er ganske givende å mestre det.

Den lille leiligheten hun hadde, fikk også kjenne sosialitetene.

– Jeg syns den var litt stusselig, men det var et yndet vorspielsted. Dette var før røykeloven, så jeg la meg ofte på lørdag kveld i en røyksky og brukte hele søndagen på å vaske både klærne og leiligheten.

– Men jeg har aldri vært den som var mest ihugga på alkohol, altså, betrygger hun.

Selv om Oslo-livet gikk seg til og sørlendingen endte opp med å bli, har hun fortsatt en klar oppfordring til alle byens studenter.

– Dra på utveksling!

Sitter man allikevel fast i vinterkalde Oslo de neste månedene, kan Bulls nye bok «Trump's bakgård» i det minste gi litt innsikt i latinamerikanske forhold

universitas@universitas.no

AKTUELL: Benedicte Bull har gitt ut en ny bok denne høsten om forholdet mellom USA og Latin-Amerika.

ET STED Å BEGYNNE: For Zofia Konieczka er Oslo Fringe en viktig arena der nyutdannede får vist frem forestillingene sine.

— Det har blitt så lett å kutte i kultur

Byrådet i Oslo foreslår å kutte støtten til scenekunstfestivalen Oslo Fringe med 72 prosent til neste år. Blir forslaget vedtatt står hele festivalen i fare for å forsvinne.

Oslo Fringe

Tekst Julia Furuholmen og Casper Ingebretsen Hauen
Foto Casper Ingebretsen Hauen

Det var verken mangel på farger, musikk eller kreative innslag da scenekunstfestivalen Oslo Fringe inntok Oslos gater fra 9. til 13. september. Festivalen samler både etablerte og ferske scenekunstnere til alt fra karakterkomedie til drag-, danse-, og improteater. Kun elleve dager etter festivalen var over, kom den mindre festlige beskjeden: 23. september la byrådet bestående av Høyre og Venstre frem sitt budsjettforslag for Oslo i 2027, der støtten til Oslo Fringe foreslås kraftig redusert fra 1.8 millioner til 500 000 kroner.

— **Et merkelig byråkratisk opplegg**
— Mitt inntrykk er at flere av politikerne ikke har fått med seg kut-

tene. Det sier kunstnerisk leder for Oslo Fringe, Sjur Marqvardsen. Han mener budsjettforhandlingene tar for lang tid. Det gjør det vanskeligere for frie kulturaktører å legge langsiktige planer.
— I beste fall snur byrådet og vi får vite at vi får penger i desember. Selv da er det kanskje for sent å planlegge neste års festival, forteller han.
— Det er et merkelig byråkratisk opplegg.
Fremleggelsen kom før festivalarrangørene hadde rukket å samle en rapport om årets oppmøte: Denne skulle vise en dobling i antall besøkende sammenlignet med tidligere år.
Marqvardsen uttrykker frustrasjon over det han opplever som

dårlig kommunikasjon fra byrådets side:
— Det var null kommunikasjon før rapporten ble lagt frem. Man føler seg lite verdt i kverna. Vi må bli lyttet til for å sikre gjensidige interesser og langsiktige forutsetninger.
Bratt oppoverbakke — Mount Everest-style
Under festivalen ble det på Gamle Raadhus scene vist til sammen 19 teaterforestillinger gjennom «Nyutdanna-kollektivet». Initiativet tilrettela for at nyutdannede skuespillere kunne gå sammen om å skape sin egen «festival i festivalen».
Blant skuespillerne var Zofia Konieczka og Idunn Ekker, som henholdsvis både skrev, satt opp og spilte i forestillingene *Men du elska ein nordmann* og *Visste du at pelikanmødre plukker sine egne brystfjer, for at mate sine sultne unger med blod?* Vi møter dem på nettopp Gamle Raadhus scene for å høre mer om hva de tenker om byrådets kuttforslag.
— Jeg synes det er kjempeskummelt, forteller Konieczka.
Om forslaget går igjennom,

KRITISK TIL KUTT: Idunn Gismerøy Ekker er bekymret for at terskelen for å kutte i kulturen er blitt for lav.

tror hun dette kan bidra til å gjøre kultur mer eliteorientert.

– Man ser at billettpriser har gått opp som følge av budsjettkutt. Flere teatre rundt om i landet trenger penger til renovering – noe de ofte ikke tildeles – og kulturinstitusjoner legges ned.

Konieczka fullførte i fjor en bachelor i skuespill ved Høyskolen Kristiania. Som nyutdannet opplever hun allerede kulturfeltet som vanskelig å etablere seg i.

– Vi er nesten i en bratt Mount Everest-lignende oppoverbakke for kulturfeltet i Norge. Byrådet gjør det ikke enklere når de foreslår å kutte i budsjetter.

I likhet med Marqvardsen mener hun at kuttene vitner om manglende forståelse for hva som faktisk står på spill.

– Det føles som at byrådet ikke skjønner hva de kutter i. Mens vi forsøker å finne ut av hvordan kultur kan bli mer synlig, blir jo kutt helt selvmotsigende.

Budsjettkutt i praksis

Ekker deler bekymringen. Etter flere år med arbeid i kulturinstitusjoner har hun sett hva budsjettkutt kan føre til i praksis: Færre ansatte, færre forestillinger og mindre rom til å utforske.

– Hvis man kun har råd til å sette opp få produksjoner, må man prioritere.

– Da settes det kanskje opp en familieforestilling og en musikal. Det er forståelig fordi det selger, men da mister man noe på veien som det søkende og utforskende.

Hun mener det er lett å undervurdere hva som forsvinner når kulturpostene kuttes.

– Jeg synes det er synd at det har blitt så lett å kutte i kultur. Man tar så lett på det.

For både Konieczka og Ekker ligger mye av verdien i Oslo Fringe i at festivalen gir ferske skuespillere et sted å begynne.

– For oss nyutdannede er det det første stedet vi vet at vi får lov

dette å vise til. Det viser at vi har spilt foran et publikum og vunnet en pris.

Hun forteller at slike meritter kan få praktisk betydning når unge kompanier senere søker støt-

For oss nyutdannede er det det første stedet vi vet at vi får lov til å spille

Zofia Konieczka, skuespiller under Oslo Fringe

til å spille, sier Konieczka.

Ekker peker på at veien inn på institusjonsteatrene kan være langt mindre tilgjengelig.

– Det er ganske tøft å komme seg inn på institusjonsteatrene. Du er mye mer avhengig av kontakter, sier hun.

Fringe oppleves som trygt

På Fringe er terskelen lavere. Ekker beskriver Nyutdanna-kollektivet som et sted der forestillingene ikke trenger å være ferdigpolerte før de møter publikum.

– Det kan briste eller bære litt. Men med «Nyutdanna» som overskrift kjennes det veldig trygt. Det er lave skuldre og lav terskel for å teste seg frem.

For Konieczka handler erfaringen også om hva som skjer etterpå. Å kunne vise til en ferdig forestilling, et publikum og deltakelse på festivalen kan gjøre det enklere å ta prosjektet videre.

Under årets festival mottok forestillingen hennes også prisen «Best New Norwegian Playwright».

– Det er fint å ha en pris som

te eller forsøker å få forestillingene inn på nye scener.

– Å kunne vise fram at man har spilt på Fringe viser jo også at prosjektet er mulig å gjennomføre.

Viser til tøffe prioriteringer

I en mail til Universitas anerkjenner kulturbyråd Mehmet Kaan Inan (H) at Oslo Fringe har vært en viktig arena for unge kreative, men forsvarer kuttforslaget med at «byrådet har måttet gjøre krevende prioriteringer.»

«I år er det søkt om 506 millioner kroner i drifttilskudd, mens 318 millioner kroner er fordelt.»

Inan viser til Kulturetatens faglige anbefalinger som grunnlag for forslaget. På spørsmål om hva et bortfall av Fringe vil bety for unge scenekunstnere, peker han på at Oslo har andre festivaler, scener og støtteordninger.

«Byrådet ønsker å legge til rette for et mangfold av arenaer, samtidig som vi skaper rom for nye initiativer på kulturfeltet.»

FOTO: MICHAEL SCHULT ULRIKSEN

FRYKTER FOR FESTIVALEN: Kunstnerisk leder i Oslo Fringe Sjur Marqvardsen mener festivalen ikke kan gjennomføres i 2027 dersom kuttforslaget vedtas.

Håp med forbehold

Midt i kuttforslagene finnes det likevel et lyspunkt. Oslo Nye Teater, som samarbeidet med Oslo Fringe under årets festival, foreslås tildelt betydelig mer støtte i år.

Konieczka forteller at de fikk inntrykk av at samarbeidet skulle fortsette.

– Vi fikk beskjed om at det gikk veldig bra, og at de ønsket å ha det til neste år.

Hun tror at Oslo Nye fortsatt

kan bli viktig for unge og frie scenekunstnere, men advarer mot å se teatret som en erstatning for Fringe:

– Jeg tror ikke de har overskudd til å ta på seg en sånn oppgave som Fringe gjør.

Forslaget vil behandles av partiene i Oslo bystyre de kommende ukene, der et endelig vedtak fattes i desember.

universitas@universitas.no

FOTO: ANDRE NESHEIM

Rektor overrasket over drahjelp til AHO

Statsbudsjettforslaget avslører fem millioner ekstra i kassa til høyskolen. Men er det nok til å utgjøre en reell forskjell for skolen og studentene?

Statsbudsjettet

Tekst Marie Charlotte Haugen og
Johanne Øyen Aas
Foto Jesper Samuelson

I budsjettforslaget for det kommende året vil Arkitektur- og designhøgskolen (AHO) bli tildelt en ekstrabevilgning på fem millioner kroner. Dette kommer frem i årets første budsjettlekasje for den høyere utdanningssektoren.

Den nyinnsatte forsknings- og høyere utdanningsministeren Eileen Fugelsnes (Ap) ankom AHO 1. oktober for å røpe de gode nyhetene, en uke før hele budsjettforslaget skulle legges frem.

– Det her var virkelig en overraskelse, og ikke noe vi hadde turt å håpe på, sier Irene Alme Lønne, rektor ved AHO.

Skolen har slitt med strammere og innskrenket økonomi, en tendens som har skapt bekymring for høgskolens langsiktige drift. De er forberedt på en reduisering av budsjettbevilgningene i årene som kommer, og gjennomfører omfattende omstillingstiltak. Nå ønsker regjeringen å bidra med økonomisk bistand.

Budsjettforslaget for 2027 gir AHO en rammebevilgning på drøyt 275 millioner kroner, inkludert en ekstrabevilgning på fem millioner kroner. Det er knappe 1,6 millioner mer enn den samlede rammebevillingen i 2026.

«Bevilgningen bidrar til å dempe de kortsiktige utfordringene, men endrer ikke det langsiktige

DESIGNSTUDENT: Anna Cornelia Fjeldstad (21) håper at verkstedene kan få økt kapasitet.

MILLIONSTØTTE: AHO får en ekstrabevilgning på fem millioner kroner i statsbudsjettforslaget.

ARKITEKTURSTUDENT: Ludvig Johansen (22) ønsker datarom med nødvendige programmer.

behovet for å tilpasse aktivitet og kostnadsnivå til de økonomiske rammene», skriver avdelingsdirektør ved AHO Ulrika Herlofsen i en e-post til Universitas.

Millioner i drahjelp

– Disse fem millionene vil gi litt kraft under vårt strategiarbeid, sier Lønne.

I tiden fremover ønsker AHO å framtidsrette studieporteføljen og tilpasse den til utviklingen i arbeidsmarkedet, blant annet ved å åpne for mer praksis underveis i studiene. Rektoren tror midlene vil gi drahjelp i en periode med anstrengt økonomi.

Skolen ønsker å bruke de ekstra midlene effektivt, samtidig som

de søker økt ekstern finansiering, blant annet ved strategiske samarbeid og forskningsinntekter.

– Vi mangler noen penger, så vi kunne godt ha brukt litt flere, sier hun med et smil.

Hun utdyper at det hadde vært fantastisk med en økt ramme på lengre sikt, men de tar imot tilskuddet med stor glede. Hun opplever midlene som en anerkjennelse av skolens betydning.

– Jeg er ikke likegyldig til beløpets størrelse, men signalet er nok det viktigste for meg, sier Lønne.

Tydelige signaler

Ministeren legger ikke skjul på at det vil være betydelige utgifter knyttet til andre sektorer i tiden fremover.

– Det er en målsetting i seg selv å holde på de eksisterende rammene i universitets- og høskolesektoren. Forsvar og helse vil kreve store kostnader i den kommende tiden. Da er det jo klart at vi gir noen signaler når vi nå gir et lite løft til AHO.

Høgskolen har de siste årene jobbet med å tilpasse utdanningene til et endret arbeidsmarked. De ønsker at fagene adresserer klima, beredskap og andre samfunnsutfordringer.

– Vi ser at AHO gjør et utrolig viktig arbeid, som er tett koblet på samfunnet. Det er en viktig institusjon, som nå er i en sårbar situasjon. Derfor ønsker vi å hjelpe,

sier Fugelsnes.

Studenter! Hva skal prioriteres?

De fem millionene er frie midler, bekrefter ministeren. Det vil si at skolen kan bruke pengene der de mener det trengs.

Derfor må vi spørre: Hvor mener studentene det er behov?

– Jeg håper at midlene går til å utvide mulighetene til studentene. Det hadde vært fint med økt kapasitet på verkstedene, blant annet ved å åpne for bruk utover kveldstid og helger, sier Anna Cornelia Fjeldstad (21).

Hun går andreåret på design

Vi ser veldig nytten av AHO

Eileen Fugelsnes, forsknings- og høyere utdanningsminister

ved AHO. Fjeldstad mener at økt kapasitet vil gi muligheter til å arbeide mer med egne prosjekter, som er viktig for personlig og faglig utvikling.

– Vi studenter har snakket om at vi ønsker et datarom med programmer som Adobepakken. Det er en stor utgift for studenter å dekke selv, sier Ludvig Johansen (22), som går tredjeåret på arkitektur.

Leder ved Studentparlamentet

Jeg er ikke likegyldig til beløpets størrelse, men signalet er nok det viktigste for meg

Irene Alme Lønne, rektor ved AHO

på AHO (SAHO) Heidi Holter-Hovind (26) håper midlene blir brukt til å styrke studentdemokratiet. De sliter med å fylle vervene, blant annet fordi elevene ikke har tid.

«Det går rett og slett ikke opp økonomisk og tidsmessig. Dette har svekket studentdemokratiet og studentmedvirkningen ved høgskolen», skriver hun i en e-post til Universitas.

Holter-Hovind foreslår honorering som tiltak for å styrke studentdemokratiet. Hun ønsker og i likhet med sine medstudenter at pengene går til å styrke fagtilbudet og verkstedene.

Hun trekker frem viktigheten av å ha gode verksted på høgskolen:

«Kunnskap om materialer og verktøy er veldig viktig for studentene og fagmiljøene våre, og har en direkte påvirkning på hvordan studentene står rustet når de går ut fra AHO og inn i studier eller arbeidsplasser.»

SAHO-lederen er positiv til skolens ønske om mer praksisarbeid i utdanningsløpet, så lenge det faglige nivået og studentenes innflytelse ivaretas.

«En slik modell vil gjøre at flere får bransjeerfaring og står sterkere når de søker jobb.»

Bøtemidler

Det er vanskelig å se for seg hvor mye fem millioner mer i budsjettet kan utgjøre på en høyskole. Er det nok for skolen til å videreutvikle tilbudet sitt, slik de har am-

bisjoner om? Når vi spør ministeren, er svaret ydmykt.

– Nei, det er det helt sikkert ikke, sier Fugelsnes.

– Høgskolen er i en omstillingsfase, ettersom det fases ut noen midler de fikk under pandemien. Ekstrabevilgningen er ment for å bote på noen av de økonomiske konsekvensene som følger.

– Vi ønsker å gi et løft og unngå at de sliter mer enn nødvendig, sier Fugelsnes.

Fugelsnes legger til at skolen er i tillegg opptatt av å koble seg tettere på arbeidslivet og få inn mer ekstern finansiering.

Det legges ikke skjul på at AHO vil ha behov for omstilling, ettersom den totale rammebevilgningen på sikt vil gå ned. De opplever at budsjettendringene påvirker økonomien.

– For en liten skole som oss går kuttene rett inn og påvirker økonomien. Vi har ikke fleksibiliteten til en større skole, sier Lønne.

Holter-Hovind i SAHO har også merket konsekvensene av kuttene.

«Flere fag og kurs har fått reduserte budsjetter, og flere årsverk ved skolen har blitt avskaffet. Det viktigste for oss er at omstillingene ikke svekker kvaliteten på utdanningen, og at studentdemokratiet blir hørt i prosessen.»

universitas@universitas.no

TEORI OG PRAKSIS : AHO vil gi studentene mer praksisarbeid i studieløpet.

KLIMAAKTIVIST: Jonas Kittelsen vil lage lokale, regionale, nasjonale og internasjonale fellesskap. Litt som Equinor, bare uten økonomiske insentiv.

JONAS KITTELSEN KALLER SEG GJERNE RADIKAL: Nå vil han lage ny folkebevegelse

Extinction Rebellions talsperson tar til orde for en ny solidaritetsbevegelse i sin nye bok *Verden venter på oss*.

Miljø

Tekst Åse Stefansen
Foto Eleonora Mincheva

Jonas Kittelsen er kanskje mest kjent som talspersonen for miljøbevegelsen Extinction Rebellion (XR), en miljøbevegelse som ofte blir omtalt som radikal. Selv mener han det er viktig å ha radikale stemmer i det offentlige ordskiftet fordi endringen som kreves er radikal.

– Vi må gjennom den største samfunnstransformasjonen i manns minne. Det som kreves er at alle våre systemer endrer mål, verdier og paradigmer. Innenfor alle land. Innen et par år.

For å få til en slik endring tror Kittelsen at man trenger aktivister og organisasjoner som setter

agenda og utfordrer makta. Men spydspissene har gang på gang vist seg å ikke være nok, og nå tar Kittelsen til orde for et nytt prosjekt han håper vil samle både solidaritetsbevegelser og folket.

Et motsvar til tidsånden

Skissen for prosjektet, med den passende arbeidstittelen *Solidaritet*, lanserte Kittelsen i den nye boka si *Verden venter på oss*. Der skriver han at vi må tenke nytt, og at det krever et langt grundigere forarbeid hvis aksjoner og motbevegelser som skoledemonstrasjonene i 2019 skal skape dyp og varig endring.

– Vi må begynne med infrastrukturen for å bygge folkebevegelsen vår tid trenger, sier Kittelsen.

Solidaritet skal være et svar på

den økende ulikheten, fremmedgjøringen og individualiseringen vi er vitne til. En respons på akkumulasjonen av ekstrem rikdom, og en vridning mot ytre høyre. Mot avskoging og krigsprofitering på bekostning av verdensfellesskapet.

– Det skal være svaret på en tidsånd, konstaterer Kittelsen.

Et slik svar må organiseres godt, og favne bredt. Prosjektet er enda i startfasen, men Kittelsen forteller at bevegelsen han har for

Bryr ikke høyresida seg om solidaritet?

Jonas Kittelsen, klimaaktivist

øyet, rommer langt mer enn miljø- og klimaorganisasjonene.

– Jeg har vært i kontakt med folk i Palestina-bevegelsen, fredsbevegelsen, kvinnebevegelsen,

den samiske bevegelsen. Jeg har lyttet inn og spurt dem hva de ønsker seg.

– Men de bevegelsene tenderer vel å bli assosiert med venstresida, noen ville kanskje til og med sagt ytre venstre...

– Bryr ikke høyresida seg om solidaritet? kontrar Kittelsen med et smil.

Han tror vi må se forbi høyre-venstre-aksen, og at motsvaret til tidsånden er å etablere fellesskap og dialog. *Solidaritet* skal arbeide i litt samme gate som Equinor gjør i Lofoten, Vesterålen og Senja nå:

– Equinor vil lete etter olje der. Derfor har de satt opp konserter og sponsa sykkelritt i lokalsamfunnet. Poenget med det er å si «vi bryr oss om dere.» Men den typen «vi er på ditt lag» kan ikke bli styrt av dem på toppen. Vi må klare å bygge de grasrotfellesskapene som viser at det finnes alternativer.

Men for å få det til er ikke aktivister nok.

Så samles vi på folkekjøkkenet

Blant skoleklassene, industriarbeiderne og kunstnerne Kittelsen har snakket med, har det verken manglet et ønske om å utgjøre forskjell eller lyst til å bidra med noe meningsfylt.

– Men det er en følelse av maktesløshet og en distanse blant veldig mange. Man får så mye påfyll og så mye dommedag at man føler at man ikke virkelig kan gjøre en forskjell. Derfor har startpunktet

nå vært: Hva er det som faktisk skal til?

For å samle folkemakten tror Kittelsen at *Solidaritet* må skape rom for dialog og sparring der det brenner. Rommene må fylles med lavterskeltilbud for folk som ønsker å bidra. Konserter, en panel-samtale, et kaffeslaberas der folk kommer sammen og snakker. Av konkrete tiltak nevner Kittelsen folkekjøkkenet.

– Hele poenget er å gjøre det nært nok. Å ikke bare snakke i abstraksjoner om hvordan man når en utopisk virkelighet.

Et annet poeng er at folkemakten ikke samles uten folket.

– Det er bonden som må snakke om matmangelen, ikke aktivisten. Det er fiskeren som må fortelle om hvordan fisken blir borte, ikke aktivisten.

Kittelsen nevner kunstnere, forfattere og journalister som viktige bidragsytere. Men også industriarbeidere og fagforeninger. Alle de som jobber med alternativer må ifølge ham føle på fellesskap og makt

Lokal, regional, nasjonal bevegelse

For å nå ut til bonden og fiskeren må man dessuten ut av Oslo. Målet er at to til tre lokale ildsjeler skaper et fellesskap som bygda trenger.

– Det er de som vet hvor det er mye krefter og misnøye, og de som kan samle et rom hvor man kan komme sammen og snakke om det.

Hvis noe sånt funker i én bygd, og det tror Kittelsen, tror han en smitteeffekt vil følge. Slik håper han at bevegelsen vil spre seg over hele landet. Samtidig vil den lokale forankringen gjøre at infrastrukturen er på plass når det sosiale vippepunktet endelig kommer. Lokal-nasjonal. Konkret-abstrakt.

– Tanken med *Solidaritet* er å bygge strategien og kraften som skal til for at vi går i en solidarisk

Det er fiskeren som må fortelle om hvordan fisken blir borte, ikke aktivisten

Jonas Kittelsen, klimaaktivist

retning når neste krise kommer, og ikke mot ekstrem rikdom og klimakollaps, som vi så etter finanskrisene eller oljesjokket.

– Boka di heter *Verden venter på oss*, men venter verden på oss?

– At verden venter på oss er en kime til håp. Jeg har snakket om XR og andre prosjekter i mange år, og alltid møtt en vegg. Når jeg snakker om dette prosjektet lyser det opp en helt annen energi. Det her kan faktisk føre et sted, fordi det samler den bredden som skal til.

SMARTBRILLER:

Forbudt i parken – tillatt på universitetet

Regjeringen vil midlertidig forby smartbriller på offentlige steder, men universitetene er unntatt. Flere er kritiske til unntaket.

Smartbriller

Tekst Anniken G. Kinstad

Foto Maria Geitle og Sigrid Ewing

Mandag kom regjeringen med en pressemelding om at de vil innføre et midlertidig forbud mot smartbriller.

Forbudet gjelder steder der allmennheten jevnlig ferdes, men den omfatter ikke høyere utdanningsinstitusjoner. I pressemeldingen står det at disse stedene vurderes å bli inkludert i forbudet.

– Et midlertidig forbud er en klok tilnærming. Jeg synes det er naturlig for Universitetet i Oslo (UiO) å følge samme linje, i hvert fall rundt undervisning og veiledning, sier professor i informatikk ved UiO Johan Sæbø.

Han er bekymret for hvordan forelesninger vil påvirkes dersom muligheten for skjulte opptak blir normalisert, både i forelesning og generelt på campus. Han mener at universitetet bør lage retningslinjer så raskt som mulig.

– Det hadde vært fint med tydelige signaler fra UiO. Selv om det ikke er et problem nå, hadde det vært bra å være i forkant for én gangs skyld, sier Sæbø.

Han har ikke sett noen bruke smartbriller i undervisningen, men tror det bare er et spørsmål om tid.

Studentene er misfornøyd

Jens Magnus Christensen-Dreyer (20), som studerer honours psykologi ved UiO, synes det er uforståelig at universitetet ikke blir dekket av forbudet.

HÅNDHEVING: Jens Magnus Christensen-Dreyer (20) ønsker et forbud på universitetet, men tror det blir vanskelig i praksis.

– Jeg fatter det ikke. Jeg kan ikke forstå at det er forskjell på offentlige rom som parker og busstopp, og campus, sier Christensen-Dreyer.

– Kan du se noen fordeler ved bruk av smartbriller i høyere utdanning?

– Som psykologistudent kan jeg ikke si det, for da vil du ikke kunne stole på folk, sier han.

Ruru Iwakuma studerer honours-programmet i humaniora og er utvekslingsstudent fra Japan. Hun forteller at smartbriller ikke blir debattert i samme grad der som Norge, men at hun ville sy-

Fellesskapets ulempe er større enn den enkeltes fordel

Johan Sæbø, professor i informatikk ved UiO

nes det var ekkelt å se noen bruke dem.

– Jeg vil føle meg trygg på universitetet. Hvis noen bruker slike briller, vet jeg ikke om jeg kunne stolt på dem, sier hun.

Overvåkningssamfunn

Sæbø skjønner at brillene kan være til nytte for enkelte, for eksempel svaksynte. Han mener fremdeles at muligheten til å filme uten at andre vet om det, er veldig problematisk i undervisningen. Selv om opptaket er til eget bruk, kan ingen andre vite hva det brukes til, og professoren tror at vissheten om at noen kan filme kan gjøre folk ukomfortable.

– Hvis enkeltindividers rettigheter står såpass mye over fellesskapets ulempe, går vi mot et overvåkningssamfunn, sier han.

Sæbø fremhever også at bilder og lyd som behandles av brillenes

KI, sendes til en tredjepart, og hvis det gjøres uten samtykke for alle involverte i opptaket, kan det oppstå et juridisk problem.

– Bør brillene forbys?

– Jeg synes de bør forbys, med mindre det er gode grunner til at det ikke skal det. En kniv er ikke ulovlig å eie, men man får ikke lov til å gå rundt med det på gata. Med mindre det er tydelig at man har en god grunn, for eksempel hvis man er håndverker.

Retningslinjene bør, ifølge Sæbø, komme på plass raskt.

– Jo fortære, jo bedre.

Ingen retningslinjer

Studiedirektør ved UiO, Audun Digerud, bekrefter at universitetet foreløpig ikke har egne regler for smartbriller.

«Opptak i undervisningen har vært et tema siden smarttelefonen kom, og nå ytterligere aktualisert med smartbriller», skriver han på e-post til Universitas.

Han viser til at bruk av smartbriller ikke er uregulert i praksis.

«UiO har foreløpig ikke etablert egne retningslinjer for bruk av smartbriller i våre undervisningslokaler. Bruk av slikt utstyr vil imidlertid være omfattet av annet gjeldende regelverk som studenter og ansatte må forholde seg til, blant annet knyttet til personvern og regelverket for opptak av forelesning og andre arrangementer.»

Heller ikke ved Oslomet er det kommet konkrete retningslinjer for smartbriller. Prorektor for utdanning Silje Fekjær skriver i en e-post at spørsmålet er tatt opp internt, men at de ikke har kommet til noen konklusjon.

«Et generelt forbud mot smartbriller har vært diskutert, men vi har foreløpig ikke konkludert».

Jeg vil føle meg trygg på universitetet, og hvis noen bruker slike briller, vet jeg ikke om jeg kunne stolt på dem

Ruru Iwakuma, honoursstudent i humaniora ved UiO

SKEPTISK: Professor Johan Sæbø tror frykten for skjulte opptak kan få folk til å engasjere seg mindre i undervisningen.

Oppfordrer til forbud

Forsknings- og høyere utdanningsminister Eileen Fugelsnes (Ap) skriver i en e-post til Universitas at studenter ikke skal måtte være redd for å bli filmet uten å vite det. «Forelesningssalen skal være et sted der folk tør å stille spørsmål, teste tanker og være uenige, uten å lure på om noen legger ut filmer av dem uten samtykke», mener hun.

Hun forteller at regjeringen har varslet at en ekspertgruppe skal

utrede varig strengere regulering av KI-briller og lignende teknologi.

Samtidig ser hun at teknologiske virkemidler er viktige for noen studenter, og at institusjonene må legge til rette for dette.

«Kunnskapsdepartementet har nylig oppfordret universitetene og høyskolene til å ha aktive diskusjoner om håndteringen av teknologi i undervisningen», avslutter ministeren.

universitas@universitas.no

RETNINGSLINJER: Utvekslingsstudent Ruru Iwakuma vil ha regler som sikrer studentenes personvern.

Kontroversiell demont på treårsdagen til ang

7. oktober tre år etter Hamas sitt angrep på Israel arrangerte partiet Fred og rettferdighet en demonstrasjon til støtte for Palestina.

Demonstrasjon

Tekst Haakon Hauge og Daniel Moen
Foto Agda Isabell Døsen-Johannesen

Partiet Fred og Rettferdighet (FOR) og andre mindre grupperinger arrangerte onsdag en demonstrasjon til støtte for den palestinske motstandskampen. Demonstrasjonen ble avholdt på treårsdagen til Hamas sitt angrep mot Israel i 2023, der om lag 1200 mennesker ble drept og 250 tatt som gisler.

Demonstrasjonen har fått mye kritikk.

– Dette er skikkelig grovt. Dette er eksplisitt støtte til terrorangrepet, sier direktør for Holocaust-senteret Jan Heiret til Nettavisen.

– Uklokt og ikke veldig konstruktivt for saken, sier leder av Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpesfond (SAIH) Henriette Reiersen Johnstone.

– Konstruert historie

Leder av FOR Marielle Leraand forsvarer demonstrasjonen og valget av dato, på en dato hvor rundt 1200 ble drept, blant dem sivile og ungdommer på musikkfestival.

– Det er viktig for å utfordre Israels narrativ om 7. oktober, og for så vidt hva det dreide seg om. Gaza var jo underlagt total israelsk kontroll gjennom en fullstendig blokade av luft, vann og land. Befolkningen var stengt fysisk inne som i det som er kalt «verdens største utendørs fengsel».

Leraand viser også til at Netanyahu to uker før angrepet viste frem et kart han kalte «Det nye Midtøsten» i FN.

UKLOKT: Leder i SAIH Henriette Reiersen Johnstone er usikker på om demonstrasjonen 7. oktober gagnar saken.

– På kartet var palestinske landområder fullstendig utsletta. De fantes ikke på det kartet. 7. oktober var en motreaksjon. Ikke bare mot det.

– Under palestinske demonstrasjoner ved Gazastripen i 2018 og 2019 ble rundt 220 mennesker drept. Av dem var 46 barn, uten at vi innførte en sanksjon fra Norge eller Vesten, fortsetter Leraand.

– *Dere fordømmer drap av sivile og barn på palestinsk side. Hvorfor fordømmer dere ikke et angrep hvor sivile israelere ble drept? Skiller dere mellom sivile israelere og sivile palestinere?*

– Det er ikke snakk om å skille mellom israelere og palestinere, det er snakk om noen som bryter ut fra «fengselet».

Leerand hevder det ikke finnes bevis for at Hamas, eller den brede motstandsbevegelsen, voldtok eller bevisst drepte barn. Hun mener dette er en konstruert historie vi er nødt til å utfordre i Norge.

– Ganske smakløst

Universitas har snakket med norsk-israelske «Liv». Liv er anonymisert i denne saken på grunn av det høye trusselnivået mot jøder.

Hun er sterkt kritisk til demonstrasjonen, og datoen den falt på.

– Dette er en markering på 7. oktober for å hedre motstandskampen som sto bak det største massakret på jøder siden holocaust. De kunne valgt en annen dato. De kunne valgt andre bilder og andre formuleringer, sier Liv til Universitas.

– *Hva tenker du om at demonstrasjonen ble lagt til denne dagen?*

– Jeg syns det er ganske smakløst. På samme måte som at 22. juli handler om ofrene ved regjeringskvartalet og på Utøya, syns jeg 7. oktober kan få handle om de israelske ofrene for brutal vold.

Liv mener hun ikke tror de fleste har tatt inn over seg brutaliteten av angrepet.

– Det er godt dokumentert at det ble begått grov seksuell vold.

FOR ER FOR: Etter at RU Oslo trakk seg, er FOR blitt det eneste partiet som støtter demonstrasjonen.

Og det at man på denne dagen tre år senere velger å stå der og hedre voldtektsmennene er jo hårreisende for alle oss israelere som sitter med dette kulturelle traumet, sier en tydelig berørt Liv.

– Det er som å arrangere en protest mot innvandring 22. juli og si at «Nei, dette har ingenting med Breivik å gjøre», legger hun til.

Liv opplever at mange er opptatt av å rangere israelsk og palestinsk lidelse. Hun mener man kan ha sympati for israelske ofre 7.oktober samtidig som man har empati for palestinere som lider. Det er ikke konstruktivt å skulle lage en konkurranse i lidelse, mener hun.

Trakk seg

Oslo Rød Ungdom (RU) var blant demonstrasjonens tilsluttede. Inn til dagen før. Tirsdag ettermiddag

og nestleder Lars Vilhelm Breines.

– *Hvorfor trakk dere dere?*

– Arrangøren klarte ikke å garantere overfor oss at FOR ikke

Dette var en riktig dag å markere på fordi det representerer en eskalasjon på folkemordet mot Palestina

Katia Maria Wik, leder i Oslo RU

publiserte de et innlegg hvor de annonserte at de trakk seg fra demonstrasjonen. Universitas møtte Oslo RUs leder Katia Maria Wik

ville ha med flagg til støtte for det iranske regimet, uttrykke støtte til vold mot sivile eller organisasjoner som Hamas. Vi syns ikke at vi

Strasjon grepet

skal være med på en demonstrasjon som går vekk fra det originale budskapet og heller blir en støtte-demonstrasjon for det iranske regimet, sier Wik.

Hun bekrefter til Universitas at Oslo RU ville deltatt på demonstrasjonen dersom disse kravene ble innfridd.

– FOR gikk ut i media etter at vi hadde tilslutta oss, og viste støtte til det iranske regimet, Hizbollah og Hamas på vegne av Solidaritetsnettverket.

Universitas er ikke kjent med hvem som står bak Solidaritetsnettverket.

Rød Ungdom er ikke medlem av nettverket, men mener at uttalelsen endret mye av demonstrasjonens basis.

– Vi støtter det opprinnelige parolegrunnlaget, som er å støtte motstandskampen i Palestina, og vi mener fortsatt at dette er kjempeviktig. Det eneste som stopper palestinerne fra å bli helt utryddet av Israels folkemord, er deres motstandskamp, sier Wik.

Hun understreker at Oslo RU er motstandere av Hamas, og ikke støtter drap på sivile.

– Samtidig mener vi at det ikke er vår oppgave å diktere palestinernes motstandskamp.

– Jeg har full forståelse for at folk kan føle seg truffet, men vi mener dette var en riktig dag å markere på

fordi det representerer en eskalasjon på folkemordet mot Palestina, avslutter Breines.

– Ville ikke deltatt

Til Universitas sier SAIH-leder Johnstone at hun frykter at demonstrasjonen drar fokuset over på datoen, i stedet for palestinsk frigjøring.

– Vi støtter ikke Hamas sitt angrep 7. oktober. Selv om palestinere

– Vurderte dere å delta i demonstrasjonen?

– SAIH ble ikke spurt. Hadde vi blitt spurt, ville vi ikke deltatt.

– Det er traumatiserende for mange av de som mistet kjære den dagen. Man må kunne anerkjenne sorgen deres og samtidig støtte og kjempe for palestinernes frigjøring, avslutter Johnstone.

– En grov glipp

Oslo Sosialistisk Ungdom (SU) var opprinnelig oppført på demonstrasjonen, men trakk seg et par uker før.

I en SMS til Universitas presiserer SU-leder Sara Ude Hasle at SU nasjonalt aldri var tilsluttet. Oslo SU var derimot med, noe Hasle kaller en grov glipp. Lokallaget trakk seg umiddelbart etter dialog. Organisasjonen skal nå gjennomgå sine rutiner for tilslutning til demonstrasjoner.

«Vi vil poengtere at SUs politikk er tydelig. Vi støtter det palestinske folket i sin frigjøringskamp og krever en stans i det pågående folkemordet. Samtidig har vi alltid fordømt og vil fortsette å fordømme det forferdelige angrepet 7. oktober.»

Hun avslutter: «Vi tar sterk avstand fra alle former for terror og angrep på sivile.»

Sosialistisk Ungdom anser ikke dette arrangementet i tråd med sin linje.

Liv, norsk-israeler

har rett til motstand, kan drap på sivile aldri unnskyldes. 7.oktober var nettopp det. Derfor mener vi det er uklokt å demonstrere den dagen.

Johnstone presiser likevel at angrepet ikke oppsto i et vakuum.

– Det har vært et pågående undertrykkelsesprosjekt med okkupasjon og apartheid-politikk fra det israelske regimet mot palestinere i tiår.

Det er som å arrangere en protest mot innvandring 22. juli og si at «Nei, det har ingenting med Breivik å gjøre»

DELTAR IKKE: Oslo RU trakk seg fra demonstrasjonen etter å ikke ha fått kravene sine innfridd.

Tilbudsguiden

AVIS

Pen sum for studenter:

MORGENBLADET

10 uker for 10 kroner

Deretter 50 % studentrabatt

Bestill på morgenbladet.no/student

MUSEUM

Astrup Fearnley Museet

U25-medlemskap	190,-
Studentbillett	100,-
Under 20	Gratis

STUDENTBOLIG

ANKER STUDENTBOLIG

På leting etter et nytt hjem?

www.ankerstudentbolig.no

AKTIVITETER

THE VIKING PLANET

INTERAKTIVT VIKINGSENTER

Opplev vikingtiden på en helt ny måte i Oslo sentrum.

Studentrabatt 20% ut 2026 - bruk "Student26"

thevikingplanet.com/no

KLATRESENTER

Gratis leie av utstyr hver

Studeionsdag

OSLO KLATRESENTER

VI HAR STUDENTRABATT!

LYD- OG LYSUTLEIE

Skal du ha fest?

Utleie av:

- Lyd
- Lys
- Aktivitetsleker
- ute/innekino
- Sceneteknisk
- Silent Disco

10% Student rabatt

DJ BOOKING NORGE AS

www.djb.no

Allt av artister og underholdere

HÅRFJERNING - LASER

OSLO LASERKLINIKK

STUDENTRABATT – Hver time, hele året!

Profesjonelle hud- og laserbehandlinger utført av lege og helsepersonell med 20+ års erfaring.

Behandlinger: Laser hårfjerning, Pigmentflekker & blodkar, Akne & aknearr, Hudfornyselse, Alle typer injeksjoner, Fjerning av føflekker, fettkuler og andre utvekster, Fjerning av uønskede tatoveringer

☀ Egne studentpriser + ekstra rabatt på flere behandlinger!

Trygt, moderne og prisvennlig – midt i Oslo.

Hegdehaugsveien 1, 0352 Oslo

www.oslolaserklinikk.no

473 75 218

KAMPSPORT

LÆR SELVFORSVAR

WING CHUN

OSLO WING CHUN KLUBB

GRATIS PRØVETIME

Nybegynnere velkommen

Mandag og onsdag kl. 20-21

Oslo Teatersenter · Hovinveien 1

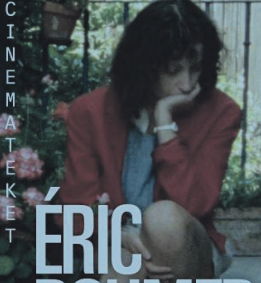
wingchun.no/kurs

KINO

CINEMATEKET

ÉRIC ROHMER

IMPRESJONISTEN

Norsk filminstitutt

www.cinemateket.no

KULTUR

Sentralen

Hos oss arrangeres det hundrevis av arrangementer i året.

Konsert, klubb og musikk

Kunst, teater og dans

Quiz, sosialt og kreativt

Bokanseringer, lanseringer, samtaler og utstillinger

Festivaler

Åpen mikrofön

sentralen.no

UDIR-FORSLAG:

— Vil skape språkkri

FRANKOFIL: Gjennom språket har Margrete Røskar Brenna (21) fått et unikt forhold til Frankrike.

Hvis spansk, fransk og tysk blir valgfag, kan fagene i praksis forvitre fra norske skoler. Men hva har sikkerhetspolitikk og klasseskiller med fremmedspråk å gjøre?

Fremmedspråk

Tekst Ebba Braanen Lindgren og Mina Wollebæk
Foto Shilan Sari og Amélie Lund

– Det er veldig kjipt. Det kommer jo til å bli færre jobber.

Det sier Margrete Røskar Brenna (21), som går lektorprogrammet med fransk og historie ved Universitetet i Oslo (UiO). Planen er å jobbe som lærer, men nå kan det bli vanskelig.

Utdanningsdirektoratet (Udir) foreslår nemlig å gjøre fremmedspråk frivillig i videregående opplæring for å øke valgfriheten til elevene. Ekspertene mener at forslaget kan få motsatt effekt: Hvis du får elever velger fremmedspråk, frykter de at faget i praksis blir

eliminert fra skolen, noe som vil bety mindre valgfrihet for elever. Behovet for fremmedspråklærere vil også bli betydelig mindre.

Dermed kan dagens lektorstudenter med fordypning i fremmedspråk komme til å slite med å få seg jobb etter endt studium.

Lektorstudenter trues

Brenna forteller at hun har fått mye ut av å studere fransk. Hun tok også ett års utveksling i Frankrike.

– Det er dét som har blitt mitt livsvalg.

Brenna mener utveksling er en opplevelse flere burde få muligheten til allerede på videregående.

– Det er en erfaring som ikke kan topes. Man er ung, går på videregående og får lov til å oppleve noe helt nytt som er så verdifullt og stort. Det er trist at det kan mistes nå.

– Kan dette forslaget, hvis det går gjennom, få konsekvenser for dine fremtidige jobbutsikter?

– Ja, det kan det nok. Jeg synes det er greit at vi har en diskusjon om hva fremmedspråk skal være, men å gå fra at det er obligatorisk for alle, til at det nå kun er et valgfag, blir veldig drastisk.

Brenna er frustrert over at ikke flere ser verdien i språkfagene. Fra høsten 2028 skal tilleggspoeng for fremmedspråk fjernes helt, mens realfagspoengene skal halveres. Disse tilleggspoengene legges på karakterpoengene når man skal søke seg inn på høyere utdanning.

– Med matematikk kan man bli ingeniør. Jeg kan like gjerne si at med språk så kan man jobbe med kommunikasjon, handel, diplo-

mati eller i kulturbransjen. Det er i hvert fall et stort pluss i veldig mange bransjer, sier hun.

– «Husk å skrive at du kan fransk på CVen». Det er jo alltid det jeg har hørt!

Lektorstudenten mener også at det å ha «et fransk blikk» er viktig i dagens politiske situasjon.

– Vi dras leng vekk fra USA, et stort engelskspråklig land. Da burde vi kanskje vende oss litt til våre naboer på vårt eget kontinent.

Udires «strutsementalitet»

– Jeg opplever at Udires forslag er altfor nasjonalt fokusert, og at de nærmest har en strutsementalitet, mener Kjerstin Aukrust, professor i fransk litteratur og kulturkunnskap ved UiO.

Aukrust understreker at forslaget går imot tendensen om å etablere et tettere samarbeid innad i Europa. At europeiske fremmedspråk parallelt bygges ned i den norske skolen, er et paradoks, mener hun. Aukrust mener dessuten at det blir stadig viktigere å tenke

Udires skolereform

- + Regjeringen har bedt Utdanningsdirektoratet (Udir) utvikle et nytt rammeverk for fremtidens videregående skole. Målet er å gjøre elevene «studieforberedte».
- + Udir foreslår seks nye studieforberedende retninger: Naturvitenskap, teknologi og realfag, Helse, aktivitet og idrett, Estetiske fag, Næringsliv, leiling og økonomi, Samfunnsvitenskap og historie og Kommunikasjon, språk og medium.
- + I lys av dette har Udir invitert til innspillsrunde. Et av forslagene på bordet er å redusere fremmedspråk til å bli et valgfag i videregående utdanning.

Kilde: Utdanningsdirektoratet

på hvordan man kan kontre amerikansk dominans, gitt den vendingen president Donald Trump har stått for

– Europa som et språkfelles-

ise

MINDRE VALGFRIHET: Kjerstin Aukrust mener at det er misvisende å kalle forslaget for «valg-fag».

skap er viktig. Vi har ikke ett fellesspråk, men det er en av styrkene våre. Man må anerkjenne at det er et språkmangfold som vi ikke kan melde oss ut av. Snarere tvert imot. Vi må melde oss inn i det.

Under intervjuet tar Aukrust opp to printede kronikker fra Dagsavisen med titler som «Norsk og engelsk er ikke nok», og «Nei, engelsk er faktisk ikke nok», skrevet av norske lærere og forskere.

– Er det liksom Trumps språk vi skal dure på med nå, og si at det holder? sier hun.

Pisa-undersøkelsen som kom tidligere i høst, viste rekorddårlige resultater for norske ungdommers nivå i blant annet lesing og matte.

– Burde man da bruke ressurser

på å lære seg et tredjespråk?

– Forskning viser jo at når man lærer seg et fremmedspråk, så får man en helt annen type språkforståelse som gjør at man blir bedre i sitt eget morsmål.

Klasseskille

Flere frykter at Udires forslag på sikt kan føre til økte sosiale forskjeller på hjemmebane.

– Man sier at man bare kan reise ut og lære seg et annet språk, men det er de som har god råd og høy kulturell kapital hjemme, som kan det. Det er ikke demokratisk.

Det sier Christine Meklenborg Nilsen, instituttleder for litteratur, områdestudier og europeiske språk.

Rike elever er ikke de eneste som har glede av fransk, spansk og tysk, mener Nilsen.

– Det er ikke lommeboka til foreldrene dine som avgjør om du vil ha glede av språk.

Aukrust slutter seg til den samme bekymringen:

– Jeg tror at språk, med dette forslaget, potensielt kan bli en ny klassemarkør, sier Aukrust.

Hun beskriver det som å gå baklengs inn i framtida.

– Det er nesten uunngåelig at vi får en språkkrise.

NY BACHELORGRAD: Christine Meklenborg Nilsen ønsker å revitalisere språk blant UiOs studenter gjennom *Språk og Samfunn*.

– Kanskje Oslo kommer til å klare seg, men ikke resten av landet. Det heter fellesskolen, gjør det ikke? Det skal ikke være en skole som skaper et A- og B-lag. Det må være like muligheter for alle, sier Aukrust, som allerede ser tendensen til dette.

– Flere studenter i mitt kull er fra Trøndelag eller Sørlandet eller andre steder utenfor Oslo-områ-

det er for mye for elevene i dag. De har ikke tid til å fordype seg. Det blir for mange fag, det blir oppstykket og fragmentert, og lærerne får ikke nok tid med elevene faglig.

Språkrenessanse

Nilsen er ansvarlig for den nye bachelorgraden Språk og samfunn ved UiO, som kom i høst. Programmet gir studenter muligheten til å kombinere spansk, fransk eller tysk med samfunnsvitenskap. Nilsen opplever at språkfagene har fått en

Det er ikke lommeboka til foreldra dine som avgjør om du vil ha glede av språk

Christine Meklenborg Nilsen, instituttleder for litteratur, områdestudier og europeiske språk ved UiO

det. De forteller at fransk ble lagt ned, men de protesterte og fikk til slutt reddet faget.

– Man ser jo allerede et veldig stort skille mellom skoler på vestkanten og østkanten i Oslo, og mellom hovedstaden og rurale, mer perifere strøk i Norge. Tilbudet er allerede syltynt. Dette er

renessanse, og at flere ser verdien i en dobbelkompetanse i språk og samfunn.

Ett av fagene som har fått økte søkertall siden bachelorprogrammet, er tysk.

Christian Janss, professor i tysk-språklig litteratur ved UiO, vil ha et svar på hvordan samfunnet skal

sørge for å erstatte språkkompetansen, hvis det er slik at skolen ikke lenger har plass til den.

Han ser likevel at Udir forsøker å finne løsninger for å gjøre elever mer studieforberedte.

– Det er jo ikke folk som har onde intensjoner. De ser at de svakeste elevene sliter med matte og fremmedspråk.

For oppgaven til Udir er langt ifra enkel, og langt fra ferdig.

Harde valg

Victoria Katharina Solheimsnes jobber i avdelingen for studieforberedende opplæring i Udir. Hun sier de er opptatt av å se på helheten og balansen i skoletilbudet, og at en av de vanskelige prioriteringene er å identifisere hva alle elever må ha.

– Den kunnskapen vi har, sier at

Med dette forslaget er det nesten uunngåelig at vi får en språkkrise

Kjersti Aukrust, professor i fransk litteratur og kulturkunnskap ved UiO

Da blir spørsmålet, ifølge Solheimsnes, om fremmedspråk skal være et av de fagene alle skal ha.

– Det er veldig mye lettere å snakke om hva som bør inn i skolen enn hva som bør ut.

Valgfrihet kan like godt skape klasser med høyt motiverte elever, som igjen kan styrke fremmedspråk og kvaliteten på undervisningen, mener Udir. De er heller ikke bekymret for fremtiden til studenter som Brenna.

– Det er allerede få som tar lektorutdanning med fremmedspråk i dag, og de er attraktive på arbeidsmarkedet. Vi mener de fortsatt vil ha gode muligheter etter at de er ferdig å studere, sier Solheimsnes.

Udir understreker likevel at dette er en innspillsrunde, og ikke et fastlåst forslag. De oppfordrer studenter til å gi innspill innen fristen 1. november.

DEUTSCH SPRECHEN? Tyskprofessor Chrisitan Janss lurer på hvordan mindre språkkompetanse skal kompenseres for.

Solving the Climate Crisis

Meet the group of students and staff fighting for more sustainable food in the canteens at the University of Oslo.

Climate Crisis

Tekst Lara Palmans
Foto Shilan Sari

– We’re trying to get all the canteens and catering on campus at University of Oslo (UiO) to go fully plant-based for the climate, says Amber van Vliet (22).

As president of Plant-Based Campus (PBC), van Vliet leads a small group of people trying to change which food is offered in the canteens at UiO and other universities around Oslo. As she explains:

– We want to make it easier for students, staff, and everyone else on campus to make a more sustainable choice. We think that if all the meals that people eat in one day on campus are more plant-based, or even fully plant-based, that that would do a lot of good for the climate.

Go Big or Go Home

While the canteens at UiO still serve a majority of dishes that include meat and dairy, Frederikke Eatery does serve a Green Buffet where students can buy vegetarian and vegan meals at a lower price than the other meals. Despite thinking of this as a step in the right direction, van Vliet explains PBC’s goal is bigger still.

– The ultimate goal is a 100% plant-based campus. That is how we phrase it. For a lot of people, people that we meet during outreach, it often sounds a bit extreme. 100% change of the food system is pretty scary for many people, I think, but we use that because it’s fairly easy to understand. You can be pro or against, but there is not much discussion about the understanding of what we want.

Meat-less

– There’s quite a consensus that we need to reduce our level of meat consumption, Johannes Rudjord Volden explains

Rudjord Volden works as a postdoctoral researcher at UiO and the Centre for Global Sustainability. During his PhD he researched consumer perspectives and experiences trying to replace meat in a Norwegian context.

– In Norway, we’ve doubled our meat consumption since the 60’s. And although the growth has flattened out now, and consumption has increasingly shifted from red

meat to poultry, we still have relatively high meat consumption per person. So that drives up the footprint of our diet.

Volden also expresses that despite the fact that there are differences in the environmental impact of certain types of meat, the emissions of meat as a category in general lie higher than other food groups.

– Overall, red meat produces significantly higher emissions than white meat. Of course all meat is not the same, but compared to the other categories of food that we eat, meat has a high environmental impact.

A lot of plant-based options, therefore, have much lower emissions than meat.

– We know that a lot of the plant-based options, at least in their unprocessed or minimally processed forms, have very low emissions, says Volden.

Scarce Change

Aside from the resistance any organisation trying to reach a goal struggles with, the general attitude of Norwegians towards plant-based diets and food is a prominent hurdle in PBC’s fight for fully plant-based canteens.

When asked about whether she thinks the food culture in Norway is very meat-focussed, van Vliet explains that compared to other countries Norway’s options for

often quite surprised by this.

– Norway is quite a progressive country, so a lot of people I talk to expected Norway to be more plant-based friendly.

Part of why it’s hard to get through to Norwegians, van Vliet says, is the cultural aspect of food.

– I think Norwegians love to frame it as part of their culture, so then you can’t change it. Because traditions are hard to change, you know. That might be a bit of a pro-

There’s a lot of skepticism towards meat replacement products or substitutes, which are seen as overly processed, unhealthy and ‘fake foods

Johannes Rudjord Volden, Postdoctoral Researcher at UiO and the Centre for Global Sustainability

plant-based foods remain quite scarce.

– I’m from the Netherlands and I’m half German, and we’re always going from the Netherlands to Germany for the supermarkets. The amount of vegan and vegetarian alternatives is so big. Also in the Netherlands it is way better than in Norway.

Van Vliet states that people are

blem, because I think change is part of life.

Consumer Concerns

While a change in food habits would require active participation from a wider audience, something Rudjord Volden explains there has been quite some interest in in Norway, the general population faces a number of difficulties in

making different choices. Especially regarding the idea of trying to replace meat one-for-one with plant-based alternatives.

– If you look at plant-based alternatives, there’s a double challenge.

Volden states consumers struggle with feeling like they do not have the competence to create nutritious plant-based meals, but at the same time don’t trust meat replacements.

– There’s a lot of skepticism towards meat replacement products or substitutes, which are seen as overly processed, unhealthy and «fake foods,» explains Volden.

Rather than relying on the customer to make more sustainable choices, Rudjord

Outsourced Effort

Volden research shows that to make it easier for customers to choose a plant-based option, a change in our general food system is needed.

– One takeaway is the need for zooming out from the individual consumer and think about how we can create good food environments and create a society and a food culture that invites for more sustainable food consumption.

According to Rudjord Volden, serving more plant-based foods in canteens could be helpful in making it easier for consumers to

TURNING TABLES: Plant-Based Campus’ table banner that the organisation uses during outreach

sis One Meal at a Time

SUPPORTING SUSTAINABILITY: The Green Office supports student associations working around the theme of sustainability, both financially, as well as by providing services for these organisations

make that choice.

– What was interesting in my research was also that in cases where my participants had good options in their canteens, for instance, they felt it was a lot easier.

Not having to think about the logistics of preparing the food also helped making the choice to eat plant-based dishes easier, says Volden.

– They didn't have to prepare the food, they didn't have to think about how to make a proper good meal from plant-based ingredients, that was done for them.

Outsourcing the preparation of plant-based meals can then also make the choice more accessible.

– If the canteen can offer good plant-based meals that are prepared in a good way, where the dishes are made to be nutritious, filling, and sufficiently high in protein, that's something consumers care about, it makes it easier, says Volden

Green Allies

PBC UiO is one chapter of a movement that has spread itself all over Scandinavia. Each chapter of the movement utilises the same strategy in an attempt to reach their goal, as van Vliet states:

– We do outreach, so we have a stand with our table banner, and we're trying to get signatures from students and staff, from everyone that is somehow involved with the campus. We're going to show them to the student parliament and then we hope that the student parliament will vote for a 100% plant-based campus.

Next to working closely together with other chapters of the PBC movement, van Vliet and her team also work together with organisations at UiO. One of these organisations is the Green Office, a team of students employed by UiO who work together around

AMBER VAN VLIET,: President of Plant-Based Campus UiO

the theme of sustainability, provide services for sustainability focused student associations, and organise events for students and staff. One of the organisations they provide support for is PBC.

Many Hands Make Light Work

– We've been collaborating with them on and off for a few years now, says Kaja Jeanne Grøthe.

Grøthe is a student employee working at the Green Office.

– Right now they are, for example, renting our office space on a weekly basis, so they have their meetings here, which is re-

ally cool. Also, we collaborate with them sometimes for different events, describes Grøthe.

Collaborating with, and offering student organisations a space to meet and continue their efforts to make the campus at UiO, and the world, more sustainable is something they find very important, too. As Grøthe explains:

– We collaborate a lot with student associations who are often on the same mission as we are, trying to make student life, and life in general, greener. By collaborating with them, we can work towards a common goal together

and make each other stronger.

To be able to help student initiatives financially, the Green Office also gives out "Green Grants" to student organisations. PBC, too, has received such a grant, which van Vliet says has been helping them out financially.

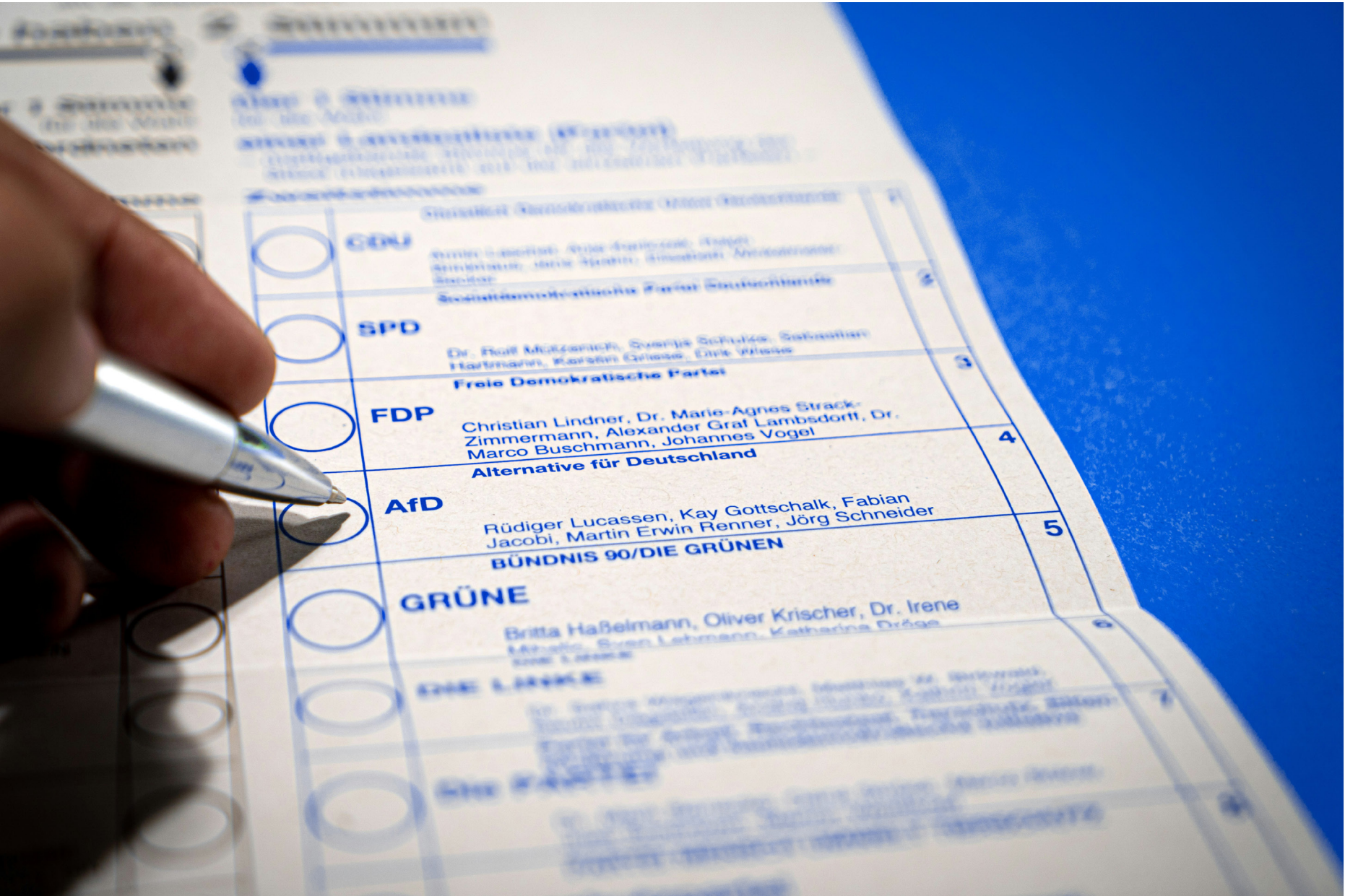
– The Green Office has been great with support for us. They have a Green Grant, so we got 30 000 kroner for our project and that's been helping us a lot, she concludes.

quatur?

We want to change the system and not the individual

Amber van Vliet, President of Plant-Based Campus UiO

Gammelt tankegods,

NESTEN HALVPARTEN: I delstatsvalget i Sachsen-Anhalt i høst fikk AfD 43,8 prosent av stemmene.

Alternative für Deutschland har blitt karakterisert som høyreekstremt av Tysklands egen sikkerhetstjeneste. Likevel trekker partiet til seg millioner av mennesker. Begynner tyskere å miste historien av syne?

Ytre høyre

Tekst Karla Beitohaugen
Foto Shilan Sari og Agda Døsen-Johannessen

– Tyskland har skammet seg nok over holocaust. Menneskene som organiserte det, har vært døde i flere tiår nå, og jeg har ikke noe med dem å gjøre. Jeg fordømmer likevel handlingene deres.

Det sier 19 år gamle «Jakob», som bor i Berlin. I høstens delstatsvalg stemte han på Alternative für Deutschland (AfD). Partiet har blant annet tatt til orde for massedeportasjon av mennesker med innvandringsbakgrunn, de ønsker seg en tysk kultur fremfor en multikultur, og partitopper har uttalt at minnet om holocaust og andre verdenskrig tar opp for mye plass i den kollektive tyske bevisstheten.

I Tyskland har de øvrige partiene lenge operert med det som

kalles en «brannmur» mot AfD. Denne muren går ut på at partiene nekter samarbeid med AfD, fordi de anser partiet som antidemokratisk. Brannmuren er altså ment som en sikkerhetsmekanisme som skal beskytte demokratiet.

– Jeg er redd for at det kunne fått konsekvenser i arbeidslivet dersom folk hadde visst hva jeg stemmer på. Jeg tror mange AfD-velgere er redde for å få et dårlig rykte, forteller «Peter» (21).

Han bor i nærheten av byen Darmstadt i delstaten Hessen og jobber med forsikring.

Universitas har vært i kontakt med flere tyske AfD-velgere. Flere ønsket ikke å stille, i frykt for stigma knyttet til hva de stemte. Både Jakob og Peter er anonymisert, og har begge blitt gitt fiktive navn. I likhet med Peter frykter også Jakob, som er i faglære i et firma, for jobben sin.

– Jeg er stolt av jobben min, og

ønsker ikke å miste den. Firmaet mitt trenger ikke finne ut av at jeg stemmer AfD, forteller han.

Hvorfor AfD?

Peters foreldre flyktet fra Cuba til Tyskland i 2002. De er en stor del av grunnen til at han i dag stemmer AfD.

– Foreldrene mine flyktet fra kommunismen på Cuba. Moren min er katolikk og prøvde å redde den lokale kirken fra å bli brukt som militærlager. Etter dette ble hun forfulgt av staten, sier han.

– Da moren min i tillegg uttrykte seg som pro-vestlig, pro-demokrati og pro-kapitalisme, fikk hun beskjed om at hun enten kunne forlate landet frivillig, eller så kom staten til å ta hånd om det

Firmaet mitt trenger ikke å finne ut av at jeg stemmer AfD

Jakob (19), AfD-velger

selv.

Peter opplever at venstresiden i Tyskland anser Cuba som en god stat.

– De ønsker ikke å lytte, men vender på det man forteller dem slik at det passer inn i deres narrativ, sier Peter.

Han understreker imidlertid at han også stemmer på AfD på grunn av økonomi og sikkerhet, og at han synes politiet burde få flere midler i en tid han opplever som svært usikker.

For Jakob handler stemmen til AfD blant annet om energipolitikk og innvandring.

– Vi burde ikke stenge grensene helt, men innvandringen må bli strengere kontrollert. Vi trenger nye lover for hvem som skal få lov til å bli her og ikke, mener Jakob.

– Hva tenker du om at AfD ønsker å deportere mennesker med innvandringsbakgrunn, selv om de har tysk statsborgerskap?

– Jeg synes at man burde miste retten til å oppholde seg i Tyskland dersom man ikke legger inn en innsats for å integrere seg. Likevel har vi et ansvar for å passe på at de som kommer hit skal føle seg som en del av samfunnet.

Alternativ für Deutschland (AfD)

- + Ble stiftet i 2013 som et EU-kritisk parti som stilte seg kritisk til Tysklands håndtering av eurokrisen.
- + Skjøt fart som et innvandringskritisk parti etter flyktningkrisen i 2015, da over én million flyktninger kom til landet.
- + Fikk 20,8 prosent av stemmene i forbundsvalget i 2025.
- + Regnes som høyreekstremt av Tysklands egen sikkerhetstjeneste, Bundesamt für Verfassungsschutz (BfV).
- + BfV regner høyreekstremisme som den største trusselen mot det tyske demokratiet.
- + Fikk 43,8 prosent av stemmene i delstatsvalget i Sachsen-Anhalt i september, og ble dermed valgets vinner.

Kilde: Vestibulum, SIT, EU

Mot ytterpolene

Astrid Sverresdotter Dypvik er professor i historie og har skrevet boken *Det mørke Tyskland: ei reise blant høyreekstremistar*. Hun for-

nye syndebukker

GÅ VIDERE: AfD-velger Jakob mener holocaust-undervisning er viktig selv om han mener Tyskland bør legge det bak seg.

I dag er det ikke snakk om diskriminering mot minoriteter, men om å advare mot trusselen fra islam

Peter (21), AfD-velger

klarer at sosiale medier har vært en viktig del av AfD's valgstrategi.

– AfD er ekstremt gode på sosiale medier. De er veldig til stede på de plattformene som unge mennesker er til stede på.

Samtidig understreker Dypvik at måten sosiale medier er bygget på, der tydelighet trumfer nyanse, i seg selv skaper grobunn for ytterliggende partier.

MØRK FORTID: Jonas Bals mener at man må se på historien for å forstå dagens Tyskland.

– De mer moderate partiene har større problemer med å nå gjennom på denne typen plattformer, fordi de ikke appellerer like mye til følelser. De leverer ikke *ragebait* på samme måte.

Dypvik forklarer at ytre høyre gjerne gjør det bra når et samfunn er i stor bevegelse og følelsen av usikkerhet er utbredt.

– Hvis det går dårlig økonomisk, og fremtiden virker veldig usikker, blir folk bekymret for hvordan de skal komme ut av det på egen hånd. Det høyner sannsynligheten for at ytre høyre kan øke oppslutningen, sier Dypvik.

I Tyskland trekkes stadig flere mot ytterkantene i politikken. I delstatsvalget i Berlin den 20. september fikk ytre venstre-partiet Die Linke 25,7 prosent av stemmene og vant valget. AfD fikk 16,3 prosent.

Jakob tror at sosiale medier har endret dynamikken i demokratiet, og at flere stemmer på ytterpunktene som konsekvens.

– Det handler ikke om innholdet lenger, men om slagord som fester seg i hodet ditt.

Hvis vi venter med å kalle dette fascisme til de står over oss med lærstøvlene og tramper oss ned i søla igjen, har vi venta for lenge

Jonas Bals, historiker

Kjente fiendebilder

I AfD's partiprogram står det at islam ikke hører hjemme i Tyskland, og at den økende andelen muslimer i landet utgjør en trussel mot Tyskland.

En studie fra Universitetet i Erfurt slår fast at antimusliske narrativer er en rød tråd gjennom alle AfD's politiske programmer, og at sjargongen som i dag brukes om muslimer, ofte minner om sjargongen som ble brukt under den tyske fascismen på 1940-tallet.

– På samme måte som man for hundre år siden fikk det for seg at jødene var farlige og i realiteten styrte Tyskland, klarer man i dag å lage en forestilling om at ikke-hvite mennesker ønsker å erstatte hvite mennesker i Europa, sier historiker Jonas Bals.

Fiendebildene man i dag ser i Tyskland, bygges blant annet opp gjennom en syndebukkmechanisme, der enkelte grupper gis skylden for problemer som egentlig er strukturelle, mener han.

– Den gangen var det jødene. Det er det fortsatt for mange i AfD, men i dag er det gjerne i kombinasjon med at man peker på muslimer, transpersoner eller skeive, forklarer historikeren.

Peter, som selv har foreldre med innvandrerbakgrunn, understreker at han anser alle som har et tysk pass og som føler at de tilhører Tyskland, som tyskere. Han ser ingen likhet mellom hvordan jøder ble sett på i nazi-tiden, og hvordan muslimer blir sett på i dagens Tyskland.

– I dag er det ikke snakk om diskriminering mot minoriteter, men om å begrense kriminalitet begått av innvandrere. Og om å advare mot trusselen fra islam, mener Peter.

– Kan du forstå at det er mange med innvandringsbakgrunn i Tyskland som kjenner på en økt frykt for egen sikkerhet som følge av AfD's retorikk?

– Jeg kan forstå deres synspunkt. Jeg tror også venstresiden bygger opp under frykten på grunn av måten AfD omtales på, men jeg kan skjønne at de er bekymret.

F-ordet

Det kollektive minnet om Holocaust, som knyttes til slagordet «aldri igjen», har hittil stått støtt i den tyske offentligheten. Denne minnekulturen er bygd opp som et bolverk mot at fiendebilder og

forestillinger om enkelte folkegrupper igjen skal få utvikle seg slik det gjorde i mellomkrigstiden.

I Sachsen-Anhalt, hvor AfD mottok 43,8 prosent av stemmene i delstatsvalget i høst, er mindre undervisning om holocaust i skolen en del av partiprogrammet.

Jakob ønsker at man skal gå videre fra skammen over holocaust, men er uenig i at det burde undervises mindre om det på skolen.

– Min generasjon har ikke noe å gjøre med dem som gjennomførte holocaust, men jeg anser likevel disse menneskene som krigsforbrytere. Og det burde definitivt fortsatt undervises om holocaust, avslutter han.

Historiker Bals ser med bekymring på AfD's forsøk på å svekke den tyske minnekulturen.

– Da Elon Musk ba tyskere om å slutte å skamme seg på AfD-møtet i 2025, snakker han om det historiske minnet om holocaust. Under holocaust skulle en hel befolkningsgruppe drepes industrielt fordi man hadde diktet opp fiendebilder om dem, sier Bals.

– Å holde det historiske minnet

ALGORITMER: Astrid Dypvik mener sosiale medier gir grobunn for ytre høyres vekst.

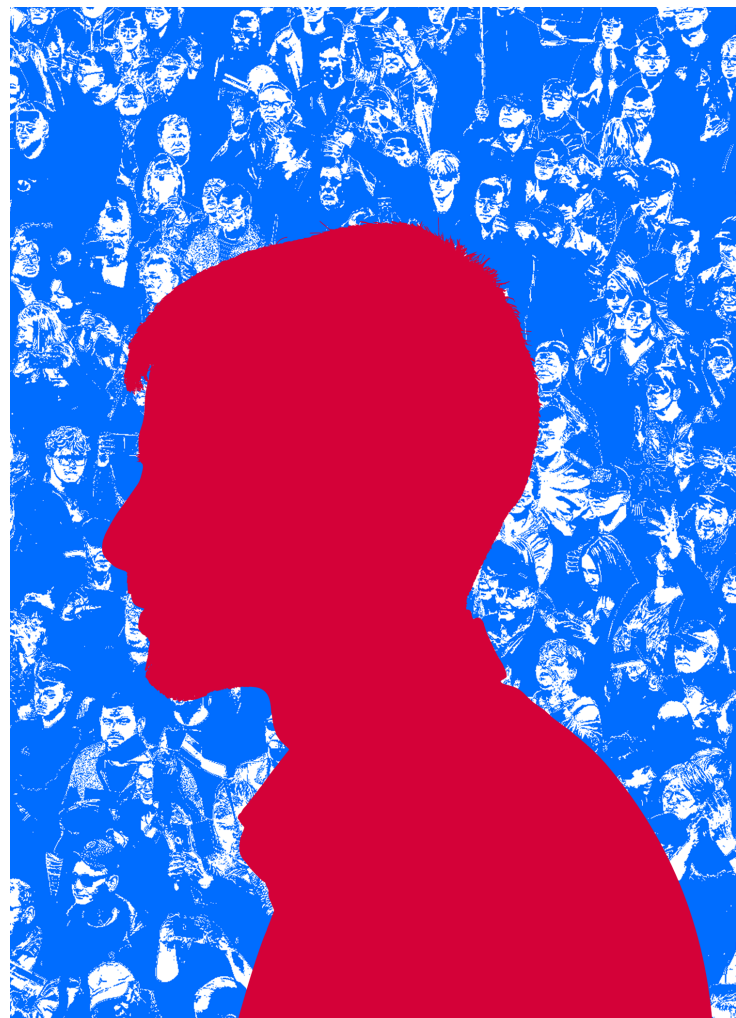
i live er i seg selv en vaksinasjon mot fascisme. Og det er derfor Musk angriper det, mener historikeren.

Ifølge Bals er det avgjørende å vite når det er på tide å bruke fascisme-begrepet.

– Det er ikke sånn at alle som har flokka seg rundt AfD er fascist. Men man kan si at sånn var det ikke i 1933 heller. Og i dag finnes det sterke krefter som normaliserer stadig mer av det fascistiske tankegodset, og som flytter grensene, forklarer han.

– Hvis vi venter med å kalle dette fascisme til de står over oss med lærstøvlene og tramper oss ned i søla igjen, har vi venta for lenge. Så vi skal ikke bruke fascisme-begrepet i utide. Men vi må også passe på å bruke det i tide.

universitas@universitas.no

IKKE DISKRIMINERING: Peter stemmer AfD fordi han opplever islam som en trussel.

ET SAMLINGSPUNKT FOR DIASPORAENE

Med kunst, konserter og aktivisme ønsker Masahat å skape rom for flere stemmer i norsk kulturliv.

Masahat

Tekst Bahja Omar Ali
Foto Shilan Shari

Mens festivalhøsten i Oslo gjerne preges av kommersiell folkefest, retter Masahat-festivalen søkelyset mot kunst, kultur og samfunnsdebatt i den arabiske diasporaen. Her er målet å skape rom for refleksjon og dybde, fremfor bare ren underholdning. På arabisk betyr organisasjonens navn nettopp «rom» i flertall.

– Vi jobber for å løfte frem den arabiske diasporaen, men ønsker også å være en arena for flerkulturelle i Norge generelt, sier Rian Adam Sadiq (24).

Sadiq er kommunikasjonsrådgiver for organisasjonen Masahat og har utdanning i visuell kommunikasjon fra Universitetet i Bergen (UiB) og University of the Arts London. Han har hovedansvar for sosiale medier og nettsiden, samtidig som han jobber med å skape engasjement rundt organisasjonens arrangementer.

Vi bruker kunst som et verktøy for å skape sosial endring

Rian Adam Sadiq (24)

Årets festivaltema var «fellesskap». Ulike aktører fikk vist frem prosjekter, litteratur, mat, kunst og musikk. Målet var å skape et prosjekt som viste solidaritet og støtte til lokalmiljøet.

– Vi bruker kunst som et verktøy for å skape sosial endring, forteller Sadiq.

Arabisk vår

Selve organisasjonen har vært gjennom stor utvikling. Den gangen Masahat oppstod i 2015, bestod de av utelukkende frivillige arbeidere. Daglig leder Zeina Bali har vært med helt siden Masahats opprinnelse. Hun forteller at organisasjonen ble startet i skyggen av krigen i Syria. Det var et stort engasjement rundt Syria under den arabiske våren, men ikke nok rom for refleksjon og debatt.

– Vi begynte med å invitere akademike-

MUSIKK FORENER: Det danses på workshop under Vaterlands bru.

re, aktivister, journalister og kunstnere for å snakke om Syria, sier Bali.

Derfra vokste organisasjonens fokus på den arabiske diasporaen, senere mottok de finansiell støtte som har ført til at de har kunnet ansette prosjektbasert. For menneskene bak organisasjonen handlet det om muligheten for å virkelig prate med enkelt-individer om deres livserfaringer, heller enn å se på merkelappene og definisjonene samfunnet har gitt dem.

I 2026 er ambisjonen både bredere og smalere på samme tid. Masahat ønsker ikke å være en organisasjon som lar seg beskrive med enkle ord. De ønsker å omfavne bredt og er her for å skape rom.

Samling av diasporaer

Til tross for at Masahat er en arabisk kultur-organisasjon, er de ikke låst til én spesifikk gruppe.

– Det handler ikke om identitet på den måten. Når vi tar opp et tema, ser vi etter stemmer som engasjerer seg, uavhengig av om de er norske, pakistanske, somaliske eller syriske, sier Bali.

Hun opplever Masahat som et sted å samle ulike perspektiver.

Under festivalen deres hadde de besøk av en indonesisk gruppe. Medlemmene i denne gruppen holder til i diverse europeiske land og er et kunstnerkollektiv. Sadiq fremhever kollektivets aktivistiske kjerne, som er anerkjent internasjonalt ifølge ham selv. Samarbeidet med dette kollektivet er

Den arabiske våren

- + Den arabiske våren er en samlebetegnelse for opprør som brøt ut i Nord-Afrika og senere i Midtøsten i 2010-2011 (SNL).
- + Det var en kraftig økning av asylsøkere fra Afghanistan og Syria i Norge. Antallet asylsøkere i 2015 hadde ikke vært så høyt siden krigene på Balkan på 1990-tallet (SNL).
- + Fire år før Masahat sin oppstart startet opprøret i Syria, som senere utviklet seg til voldsbruk fra regimet.
- + Masahat-festivalen arrangeres årlig, og har alt fra barnevennlige aktiviteter til klubbeventer.

en del av et større prosjekt, et arbeid som også Kunstnerforbundet og LO bidrar til. Formålet er aktivisering av folket ved bruk av bannere og andre tilgjengelige midler. Festivalens besøkende fikk muligheten til å lage bannere for en felles marsj ned til LO-

Identitet er ingen grense

Zeina Bali

bygget. Her holdt Jonas Bals, fagleder i LO, en tale om hvordan innvandrere bidrar til å bygge det moderne Norge.

Bals skriver til Universitas at organisasjoner som Masahat skaper viktige møteplasser.

«Ytre høyre bruker mye krefter på å skape kulturkamp og konflikter, bygd på mistro og konspirasjonsteorier.»

Han mener disse møteplassene er en god motstandskraft mot splittelse og hat, videre skriver Bals at Norge har blitt et rikere samfunn kulturelt og materielt.

– Hva er det viktigste vi i Norge glemmer eller overser når vi snakker om innvandring og innvandrere?

– At vi har en felles historie, der arbeidere har kjempet sammen for rettighetene sine, både «rotnorske» og migranter. På den lange veien har vi også slåss mot rasisme og fremmedfrykt sammen, slik vi fortsetter å gjøre den dag i dag.

Festivalhøst

Parallelt med Masahatfestivalen har det vært flere store kulturbegivenheter i Oslo denne høsten, tilrettelagt for både de privilegerte og de kultivert gjerrige. På spørsmål om hva som skiller Masahat fra andre festivaler som tilbyr konserter og forestillinger som By:Larm, Ultima eller Oslo Poesifestival, trekker Bali frem bredden:

– Vi skiller oss fra andre festivaler fordi vi er tverrfaglige, sier Bali.

Hun forklarer videre at de gir plass til lavterskelarrangementer som dansefester og konserter, samtidig som de kan ta opp komplekse samfunnstemaer. De åpner opp for debatter om fengsling og ytringsfrihet i Egypt og Iran, samt innvandringshistorie i Norge.

– Du kan finne noe for deg, uansett hvem du er, og hva som engasjerer deg, mener Bali og legger til:

–Vi formidler internasjonale perspektiver, og har selv flerkulturell bakgrunn. Vi inviterer eksperter som har både egenlevd og faglig erfaring om temaene de snakker om.

Sadiq legger til at samfunnsengasjement er flettet inn i alt de gjør:

– De visuelle kunstnerne, men også artistene, kommer jo inn med holdninger og

Vi er ikke sjenerte. Hvis det trengs aktivisme et sted, så gjør vi det

Zeina Bali

verdier. De forsterker det vi jobber for.

Masahat har merket et tydelig skifte i publikummet sitt siden oppstarten. Bali, som er en av organisasjonens pionerer, anslår at de fleste besøkende i dag er middelaldrende. Selv om voksne og kvinner foreløpig er overrepresentert, er målet å appellere sterkere til en yngre målgruppe framover. For å oppnå dette er de i ferd med å opprette en organisasjon for de yngre, med et eget ungdomsråd.

Voksende rom

Bali avviser at Masahat er en ren aktivistisk organisasjon.

GJENGEN BAK KULISSENE: Folkene bak Masahat og festivalen under workshop (f.v. Rana Issa, kunstnerisk leder, Rian Adam Sadiq, kommunikasjonsansvarlig, Zeina Bali, daglig leder og Nader Turkmani, frivillighetskoordinator).

– Vi er ikke kun aktivister. Det vi gjør er politisk i seg selv.

Hun forklarer at det alltid foregår aktivisme i deres arbeid, men at det ikke er hovedsakelig hva de gjør. Likevel legger hun til:

– Vi er ikke sjenerte. Hvis det trengs aktivisme, så gjør vi det.

For Bali handler rollen deres først og fremst om å åpne opp nye arenaer. Håpet for fremtiden er å skape rom til enda flere grupper enn bare den arabiske diasporaen. Hvilke grupper dette gjelder, forblir foreløpig ubesvart.

– Nå har vi kanskje et lite rom som vi har klart å ta med i ordsiftet, og da har vi også et ansvar for å invitere flere inn, og åpne flere og flere rom, sier Sadiq.

Han peker samtidig på betydningen av å videreføre kunnskap mellom generasjoner.

– Jeg er veldig opptatt av diasporaen, men også kunnskapen, historien, og kulturen som arves og formidles videre.

For menneskene bak Masahat og den brede diasporaen handler veien videre om å gjøre dette rommet kontinuerlig større.

– Det handler om å åpne rom for de som ønsker å komme til oss. Identitet er ingen grense, avslutter Bali.

Begrensede ressurser

Arbeidet i Masahat skjer innenfor begrensede rammer. Organisasjonen har hatt stramme budsjetter og økonomisk usikkerhet, noe som påvirker midlene som finansierer midlertidige og prosjektbaserte ansettelser.

Kommunikasjonsrådgiveren Sadiq har en prosjektstilling støttet av kulturdirektoratets aspirantordning. Han har stillingen ut året, men presiserer selv at han ikke kjenner på noe fremtidig arbeidsuro.

Organisasjonen mottar årlige driftsmidler fra Oslo kommune, og søker i tillegg støtte fra blant annet Fritt Ord og Kulturrådet. Disse finansieringene må søkes om hvert år.

Masahat har kjent på konsekvenser, og de har måtte nedskalere fra fem til tre dager med festival på grunn av begrenset finansiering.

Likevel kan Bali fortelle om en jevn vekst i publikum, samtidig som de anerkjenner at de skulle ønske arrangementene deres alltid var gratis uansett målgruppe og arrangementets hensikt. De ser for seg at festivalen utvikler seg mot en yngre og mer mangfoldig retning neste år ved å etablere et ungt råd, og åpne for flere språk i tillegg til arabisk.

– Vi håper det spiller den hybride identiteten vår.

universitas@universitas.no

WORKSHOP: Sammen med det indonesiske kunstnerkollektivet Taring Padi ble det lagd et femmeters banner med deltagere på tvers av aldre.

SOLIDARITET: Med sprayboks og maling bringer de indonesiske aktivistene globale budskap til Norge.

DEBATT

Idé- og debattredaktør: **Albert Randsborg**

albertrandsborg@gmail.com 938 27 476

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Hvor skal vi, egentlig?

«Vi må sikre trygghet i en utrygg tid». Alle har hørt denne setningen nå. Det funket helt supert for Arbeiderpartiet i fjor. Verden hadde jo blitt mer usikker, med Ukraina-krigen og Donald Trump som USA-president. Men selv om valgkampen for lengst er over, ser regjeringen ut til å ha skrevet under på strategien: «If it ain't broke, don't fix it.».

Etter at regjeringens forslag til statsbudsjettet for 2027 kom ut, publiserte Aftenposten nemlig en kronikk skrevet av finansminister Jens Stoltenberg. Den hadde tittelen: «Først og fremst er dette et budsjett for å skape trygghet i en utrygg tid». Jeg trodde faktisk den var ett år gammel.

Unge sliter med å få seg jobb, autoritære krefter vokser i verden og vi føler klimændringene på kroppen mer enn noen gang før. Regjeringen gjør kollektivtransporten dyrere, kutter stort i bistanden til utdanning og halverer

Enova-støtten. Mye er veldig bra i dette budsjettet, men 2332 milliarder kroner senere virker det som at regjeringen vil at så lite som mulig skal skje, både her hjemme og der ute.

Det er egentlig påfallende at denne strategien noen gang fungerte. At verden er skummel har aldri før blitt brukt som forklaring på å ikke ha en visjon. Norge bygde ut velferdsstaten med selveste Sovjetunionen som naboland. Vi bygget opp oljenæringen under OPEC-krisen, stor prisvekst (mye større enn i dag) og Vietnamkrigen. Tidligere statsminister Gro Harlem Brundtland (Ap) fikk utviklet velferden videre ved å gi oss en dag ekstra fri i året (den såkalte «Gro-dagen») midt i den kalde krigens nye oppblussning etter gisselkrisen i Teheran.

Har ikke verden alltid vært utrygg?

Av AR

Ukas overhørt

Folk svelger rente-kuksuging som det er frisk luft

Fortvilt økon omistudent

Jeg vil bare ha en mann som er snill og liker dugnad

Nysingel student

Men hva om jeg bruker han som et middel og ikke også som et formål?

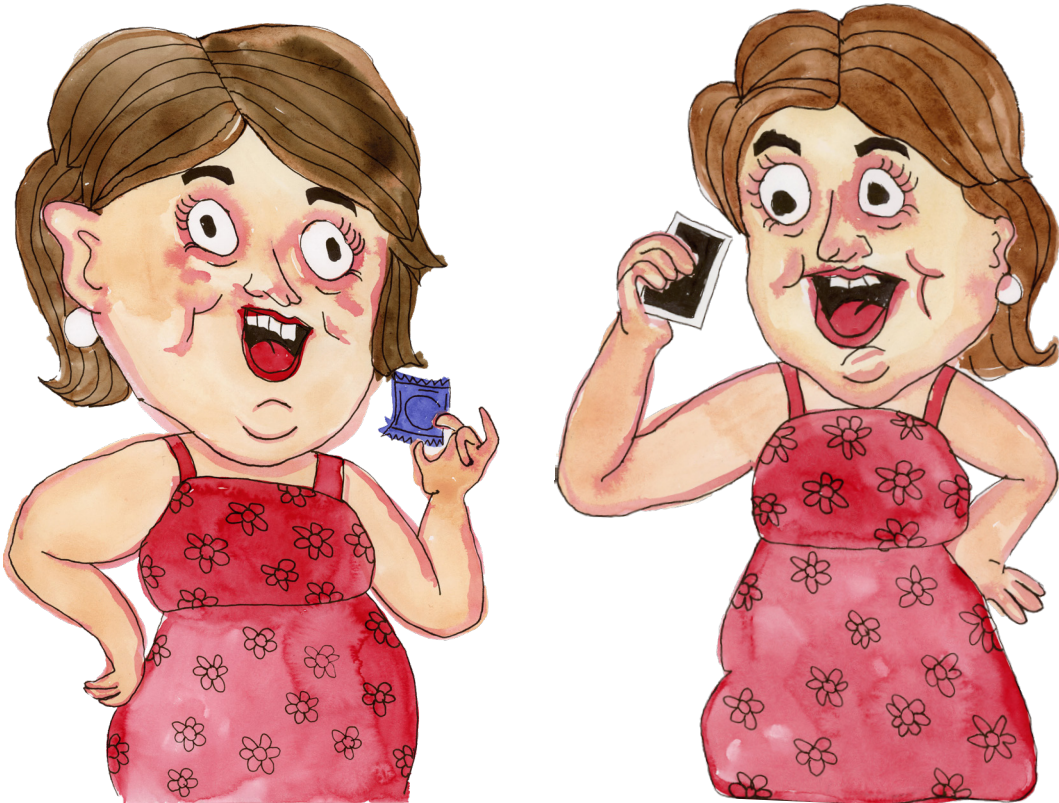
Nedlatende bedreviter

Har du ikke tatt barnehage 101, eller?

Universitetsstatusen har gått til hodet på storbyuniversitetet

Selvsagt kan jeg drikke øl før jeg skal på jobb dagen etter. Det er en hel natt i mellom!

Work(alc)oholic

ILLUSTRASJON: MARIA MOGENS BØ

Mor til besvær

Det var vanskelig å ikke få øye på den flere meter lange reklameplakaten for SiO ved Blindern T-banestasjon da høstsemesteret startet

Morsbilder

Hanna Vilhelmine Dahl Ullmann, student i litteraturvitenskap ved UiO

«Morra di jobber ikke her. Det gjør heldigvis vi.»

Under dette mottoet finner vi en tegning av en hovedsakelig KI-generert dame med blomstrete kjole, dobbelthake, rød leppestift, store fortenner og et par voldsomme perleøredobber. Hun har et vilt blikk, oppspærrede øyne. Det skal være åpenbart for oss at denne damen, eller kvinnen, er selve inkarnasjonen av irritasjon, mas og uvitenhet. Hun er mor.

Det finnes flere tegninger rundt omkring på campus av denne morsskikkelsen. Hun danser og ser dum ut i et slags 70-tallskostyme: «Moren din har sikkert mange tips om hvor det var kult å henge før. Vi vet hvor det er kult å henge nå.» Hun har på seg en teit hvit joggedress og løfter en vekt: «Tren gratis med moren din på FaceTime, eller med oss for 49 kroner.» Hun holder et kondom i

De gjør oss alle, og mødrene våre, til en gjeng med idioter

hånda, og se, hun er tilbake i den blomstrete kjolen! Og hun har det samme gale blikket.

Alt dette er reklamer for SiO – en viktig velferdsorganisasjon som gjør livet enklere for studenter i Oslo. SiO hjelper blant annet med bolig, billig lunsj, trening og helsetjenester. Studentene skal få vite at de har noen å snakke med, at de kan trene billig, at det finnes kule steder å dra ut og at de skal få kondomer av noen andre enn moren sin. Selvfølgelig kan mødre være irriterende. Og sånn er det vel med alle mennesker vi har en relasjon til. Men mitt spørsmål er: Er det sånn mor skal fremstilles i 2026? Er det

sånn SiO lar studentene vite at de er der for dem?

Det hele minner meg om sangen som ble sendt på NRK Super i 2007: «Mamma har fått vaskedilla. Slapp av, mamma, vær så snill'a. Hun er helt crazy, yeah. Se, der har vi rumpa hennes. Her lukter zalo og sitron. Og salmiakk. Mens mamma lukter svette. Stress, klorin, og ellers takk». Det er nesten tjue år siden Vaskedilla kom, og likevel holder vi på med det samme opplegget. La meg legge til, som sagt, at sangen Vaskedilla, i motsetning til denne reklamen, ikke er KI-generert.

Ikke bare er moren i SiO-reklamen skildret som ganske uattraktiv. Hun er også uvitende, utdatert og pinlig, så lett å avfeie. Om vi vender blikket utover, vekk fra den store plakaten, ser vi at mor er alt annet enn lett å avfeie. Jeg kjenner mange mødre, også min egen, mødre i alle aldre og med alle slags liv. Mange av dem er sikkert studenter som bruker SiOs tilbud. Disse mødrene er så mye mer enn moren på plakaten.

Her er noen eksempler på flere tusen år gamle morsbilder: Demeter lar all natur visne i sorg over sin bortførte datter Persefone. Gaia er urgudinne, mor til alle guder og alt levende. Klytaimnestra dreper kong Agamemnon i raseri og morskjærlighet. Eller i dag: Mødre føder i Gaza uten strøm, rent vann eller medisiner. Hunpingviner vandrer flere mil for å finne mat. Når hun kommer tilbake, gjenkjenner hun ungen sin blant tusenvis av identiske pingviner på lyden alene.

Mor er mye, men ikke dette, ikke denne reklamen. SiO velger å redusere henne til en kunnskapsløs, KI-generert vits med dobbelthake. Det er ikke bare morsfiendtlig, men kvinnefiendtlig og egentlig ganske menneskefiendtlig. Hver gang vi fremstilles som klisjeer, blir vi litt mer klisje. Det er en flat og lat fremstilling. SiO burde vite at det blir vanskeligere å formidle budskapet sitt når de gjør oss alle, og mødrene våre, til en gjeng med idioter. Det er så mange ting vi kan bli sintere på i verden i dag, og SiOs reklame er kanskje ikke så viktig, men jeg sier som moren min: djevelen er i detaljene. Og altså, jeg ble sint.

Det er ikke mor som er utdatert, det er denne reklamen.

Krig som karrierevei

Unge vil ha trygghet, men hva er egentlig trygt med en jobb som forbereder deg på krig?

Karriere

Øystein Gjermusengen, rådgiver ved Oslomet

I årets Young Professional Attraction Index (YPAI) deler Forsvaret førsteplassen med Sintef. Undersøkelsen, gjennomført av Academic Work blant rundt 1500 unge arbeidstakere og studenter, peker på trygghet som årets store tema.

Norge bruker stadig mer penger på Forsvaret, og krigen i Ukraina har gjort sikkerhetspoli-

tikk til en del av hverdagsdebat-ten. Kanskje er det derfor Forsvaret gradvis normaliseres som karrierevalg. Det skjer stille, gjennom karrieredager og treffende reklamekampanjer. Det som mangler, er spørsmålet om hva som skjer etterpå.

Vi vet allerede en del om hva krig kan gjøre med dem som del-

tar. Afghanistan-undersøkelsen fra 2020 viser at 10,4 prosent av veteranene rapporterte psykiske helseplager, mens 78 prosent hadde deltatt i operasjoner med høyt trusselnivå.

Møtet med hjelpeapparatet kan også bli en belastning. Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité har tidligere kritisert lang saksbehandlingstid hos Statens pensjonskasse i veteransaker. For veteraner med PTSD og andre

psykiske plager kan det være krevende å navigere i et system som krever dokumentasjon, søknader og tålmodighet.

Forsvaret vinner målingen fordi de tilbyr stabilitet og et samfunnsoppdrag man kan tro på. Det sier noe når en generasjon som er urolig for økonomi, kunstig intelligens og arbeidslivet søker noe fast i en organisasjon hvis kjerneoppgave er å forberede deg på krig – med forutsetningen om

at noen, om det verste skjer, skal bruke våpen mot andre mennesker.

Teknologi og avanserte våpen-systemer kan endre hvordan krigen føres. Det endrer ikke hva krig gjør med mennesker.

Norge har også andre svar på behovet for å bidra til noe større: diplomati, konfliktforebygging og arbeid for fred og forsoning. Jeg vet ikke om dette er et sunt tegn for et land som liker å tenke på seg selv som fredsnasjon, men finner seg i institusjonen som er bygget for å håndtere krig og kaller det trygghet.

debatt@universitas.no

Hvor er Afrika på pensum?

Et universitet som ønsker å utdanne studenter som forstår verden og er forberedt på framtiden, kan ikke tilby så lite undervisning om Afrika.

Afrika

Waad Abdalla, journalist i Universitas.

Husker du det aller første verdenskartet du så, som du siden har sett mange ganger? Visste du at dette ble tegnet på femtenhundretallet, og at det er noe seriøst galt med proporsjonene? Nylig stemte et overveldende flertall av land i FN for en oppdatering som speiler virkeligheten bedre. Et kontinent som ser ut til å få en vektsputt i de nyere kartprosjeksjonene er Afrika. Det er på tide med en endring

i høyere utdanning også.

Afrikanske land er ikke helt fraværende fra undervisningen på Blindern, men i likhet med Mercator-prosjeksjonene fra 1569 er tilbudet for dårlig. Verden er i endring, og universitetet utdanner ikke bare mennesker som skal jobbe i sine lokalsamfunn. Mange studenter skal jobbe i el-ler med utlandet, og i mange tiår fremover. Da er det å ha minimal

kunnskap om verdens andre største kontinent et seriøst problem og en ulempe som vil gjøre oss mindre forberedt på fremtiden.

Afrika har den raskest voksende befolkningen i verden.

Ifølge prognoser vil hvert fjerde menneske i 2050 være afrikaner, og mot slutten av århundret vil andelen øke betraktelig. Befolkningen i Afrika er ung, og stadig mer utdannet. I tiden fremover vil det skje endringer i maktbalansen i verden. Dette bør vi forberedes bedre på.

Mangel på kunnskap om Afrika får tydelige konsekvenser i

samfunnet. Det påvirker hvilke nyheter som får plass og hvilke som knapt nevnes, og hvem som blir tatt i betraktning i internasjonale beslutninger. Ute av syne, ute av sinn: Slik det er nå, blir Afrika tildelt en fast plass i periferien av vår virkelighetsforståelse. Det gjenspeiles i hvor lite nyansert oppfattelsen av afrikanere og forholdene på kontinentet ofte er.

De store utfordringene vi står overfor vil det være avgjørende å samarbeide på tvers av landegrenser for å løse. Det er mye som må endres på for å få til godt internasjonalt samarbeid i en multipolar verden, men mer kunnskap om Afrika i verktøykassen til studenter er et viktig sted å starte.

debatt@universitas.no

Løkkabaddie? Kall meg heller fredensborgjente!

Alle vet at fordommer avler fordommer, på samme måte som én pils avler ti. La meg derfor presentere en ny Oslo-stereotyp: Fredensborgjenta.

Petit

Mia Rosenlund Nygård, journalist i Universitas og bergenser

Lørdag kveld sto jeg der, utenfor Naboens Pub, nærmere klokken to. Smått påseilet etter kveldens solide inntak av Schous, stilte jeg et spørsmål jeg aldri burde ha stilt. For da min nye redaksjonskollega meldte at han representerte stereotypen «Bonde som har flyttet til byen og oppdaget kaffelatte», eller noe sånt, spurte jeg raskt: HVAMEDMEGDA? Han

målte meg opp og ned. Jeg sitret av spenning, forventet et svar a lå «bergenser med for lite vett i skallen og alt kruttet i kjeften» eller «tilflytter som nekter å innrømme

at de faktisk er tilflytter (Bergen er også en storby!! Det er ikke DRAMMEN, liksom)». Men nei. Svaret smalt kontant: løkkabaddie. Løkkabaddie? Jeg så nedover meg selv, på støvlettene, skjortet over buksen, pelskåpen, det rare lille hekleskerfet. Panneluggen, å nei, panneluggen. Var det den som hadde gjort meg til «løkka-

baddie»? Bonden unnskyldte seg med at han tross alt bare var en bonde, og var på vei inn da jeg ropte desperat etter ham.

«Men jeg er aldri på Løkka engang!»

«Hvor er du da?»

«Fredensborg, vel»

«Hvor er det?»

«Bare glem det», svarte jeg og viftet ham inn.

I frykt for en ny merkelapp tok jeg nemlig ikke fredensborgjenta opp der og da. La meg heller presentere henne her, som løkka-baddiens nyeste lillesøster.

Om noen tok Tuva Syvertsens utsagn «Du finner meg på Fredensborg» litt for bokstavelig, er det henne. Hun tilbringer

dagen i krysset mellom Coffee and Cigarettes og denbarensomikk-harnoena. Bevegelsesradiusen er på fire hundre meter, og kan muligens strekkes så langt som til Hærverk en fredagskveld, før hun spretter som en strikk tilbake på Robinet og trækker seg ned på de røde skinnsetene med en siste pils i hånden. Løkka har blitt IFO-territorium, og uansett må hun vie seg til livsmålet: å havne på nache med Morten Langeland. Hvordan ser fredensborgjenta så ut? Hun er ikke vanskelig å oppspore. Sykle forbi «CC»-krysset på din vintage DBL og finn ut av det selv.

debatt@universitas.no

DEBATTREGLER I UNIVERSITAS

Har du overhørt/lest noe artig/forferdelig/overraskende blant dine medstudenter? Vil du få din mening på trykk i Universitas? Send innlegget ditt på e-post til

debatt@universitas.no

samt på hvilket universitet/hvilken høyskole du overhørte det.

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi forbeholder oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten
- Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

Anmelderredaktør: **Elisa Turcato Bakken**
elisarbakken@gmail.com 418 43 948

ANMELDELSER

Universitas anbefaler

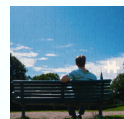

Nix & the nothings – Make It Mean
Den bergensbaserte gruppa vet å pusse på eldre punkrock. Hard jobbing som ender i noe nokså gyllent.

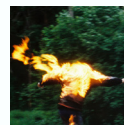

Rigla – Pen søm
Strammere enn en buestreng. Rigla fortsetter å imponere!

Universitas advarer

Zimmermann – Grenseland
Får meg til å lengte etter «Din egen vei» fra MGP juniors arkiv. En reell og sjelelig motsats til dette.

brenn. – Køen
Trått, ensporing og faller til slutt av. Duoen viser liten utvikling.

Film:

Når tvilen fordeles skjevt

Gullpalmevinneren *Fjord* bruker forbausende lite tid på å besvare sine mest sentrale spørsmål.

Fjord

Sjanger: **Drama**
Regissør: **Cristian Mungiu**

Den nyinnflyttede norsk-rumenske Gheorghiu-familien havner raskt i konflikt med barnevernet etter mistanke om vold mot barna. Dette åpner for et langt og ubehagelig drama om oppdragelse, kulturforskjeller, religionsfrihet og statlig maktbruk.

Filmen bruker likevel sin lange spilletid merkelig: Den gir oss tidlig en side å holde med, samtidig som de sentrale spørsmålene som kretser rundt barna, volden og systemets inngrep aldri undersøkes med samme grundighet.

Stor styrke – større svakhet

Fjords desidert største styrke finnes bak kameraet. Fotograf Tudor Vladimir Panduru lar fjord og fjell bre seg majestetisk utover lerretet, mens menneskene som befolker landskapet ofte blir stående små i bildet.

Prinsipielt er grepet effektivt. I en film som ber oss betrakte en konflikt uten enkle svar, nekter kameraet å fortelle oss hvem vi skal holde med.

Problemet er at manuset gjør det motsatte. Gheorghiu-familien tegnes som hele mennesker, med forståelige motiver og et tydelig verdifelleskap. Mot dem står et barnevern som nesten konsekvent fremstilles som en iskald, upersonlig institusjonsmakt. I forsøket på å kritisere systemets avhumanisering av Gheorghiu-familien ender *Fjord* opp med å gjøre det samme mot systemet.

Skjevfordelt sympati

Den skjevfordelte sympatien går igjen i filmens større kulturkonflikt. Det lille, evangelisk-kristne miljøet som Gheorghiu-familien raskt blir en del av, fremstilles med varme, struktur og fellesskap.

Det større og sekulære norske samfunnet som filmen setter opp som motpol, får langt mindre menneskelig tyngde: Her møter vi hovedsakelig uoppdragne skolebarn og voksne som tidvis virker mer bekymret for at Gheorghiu barna forbys Youtube-videoer, moderne musikk og bursdagsselskap enn for mistanken om vold i hjemmet.

Dermed blir kulturkonflikten mindre nyansert. Det religiøse miljøet får større grad av indre sammenheng og forståelige verdier, mens det sekulære Norge ofte reduseres til en diffus forestilling om det moderne og progressive. Når kontrasten tegnes så skjevt, er det ingen tvil om hvem Mungiu vil ha oss til å holde med.

Hvor er barna?

Merkeligst er likevel hvor lite vi får høre fra dem konflikten angivelig handler om. Barna er overalt å se i *Fjord*, men

når hele premisset kretser rundt barnevernets og etter hvert hele lokalsamfunnets mistanke om vold i hjemmet, får vi knapt innblikk i Gheorghiu-barnas egne opplevelser.

Det tydeligste unntaket er samtalen de to eldste barna har med barnevernet og skolen. Her fremstår de voksnes spørsmål så ledende at scenen nærmest søker bekreftelse på en konklusjon som allerede er trukket.

«Vi lytter alltid til barna», heter det gjennomgående i filmen. Det skulle gjerne også publikum fått anledning til.

Tematisk nakkesleng

Kanskje skyldes fraværet at *Fjord* samtidig ønsker å handle om så mye annet. Gjennomgående sjonglerer regissør Mungiu alt fra vold mot barn til fremmedfrykt, religiøs konservatisme, integrering, selvskading og til og med et dryss av skeiv romanse.

Ambisjonsnivået er høyt, men bredden gir ikke nødvendigvis større dybde. Snarere blir hovedkonflikten stadig mer uklar: Hva har faktisk skjedd i familien? Hvor går grensene for vold i hjemmet? Og hvordan skal barnas hensyn veies opp mot foreldrenes rettigheter?

Jo mer *Fjord* forsøker å romme, desto mindre plass får spørsmålene filmen egentlig er bygget rundt. Resultatet er en to og en halv timers film som sprer oppmerksomheten så bredt at kjernen i konflikten blir stående merkelig uavklart.

Casper Ingebretsen Hauen
anmeldelser@universitas.no

FOTO: ANOTHER WORLD ENTERTAINMENT

Plate:

Grenseløs sjangerlapskaus

Begynner sjangerlapskausen å bli utdattert? Ikke hvis *Superføkk* får siste ord.

Superføkk

Hva: **Album**
Plateselskap: **Fysisk Format**

«Hva er det jeg lytter til?» var min umiddelbare førstetanke da jeg tirsdag kveld satte på spor én, «Grønn», på Superføkks selvtitulerte debutalbum. Sangen starter med et riff som høres ut som at Geordie Greep fra rockebandet black midi spiller fletta av en gitar parallelt med en skrikende saksofonosolo. Og dette er tydeligvis bare en intro, for etter snaue 50 sekunder fases støyen ut i atmosfærisk gitar-feedback, mens saksofonen gir fra seg noen spede hves. Som om den ligger døende igjen på bakken etter den intense introen. Trommene glir sakte inn igjen, og det høres ut som myn bloody valentine sin låt «Only Tomorrow» idet saksofonen igjen vekkes til live og blåses til fillebiter. På sangens siste to minutter er vi tilbake der vi startet.

Andre sang, «River igjennom», gjør dem fortjent til konsertplassen på nasjonal jazzscene i november. Det lyder som godlynt frijazz som foruten et gitardrønn på anslaget,

tusler ganske bedagelig avgårde. Etter tre minutter er det imidlertid FRIJAZZ vi hører på, og det kan ikke være annet enn improvisasjon mellom trommeslager Victor Skullerud og saksofonist August Ramstad. Showet er ikke over, for så kommer det klubbrytmer. Da jeg satt på albumet var jeg trøtt, etter første sang er jeg lys våken. Superføkk mener det de spiller.

Alle tar to slurker

Det er tydelig at denne kvartetten har satt svært få begrensninger på hva slags musikk de skal spille, og hva de tenker musikk skal være overhodet. Det er så sjangerbredt at det føles som en drikkerekke å skulle klare å gjette hva inspirasjonen er, for de musikalske skiftene kommer på løpende bånd og er like forskjellige som de er gjennomførte. Det største mirakelet Superføkk utretter på sitt debutalbum, er ikke bare å få denne lapskausen til å lyde sammenhengende, men atpåtill *jævlig* bra. Det er sjelden instrumentalmusikk er så interessant som dette. Mye må skyldes at Superføkk formelig oser av spilleglede, og man må trekke på smilebåndet når man ser for seg hvor gøy de har hatt det med denne innspillingen. Det er sparsomt produsert, og lyder ekstremt *live* selv på plate. I en tid hvor folk i stadig større grad bekymrer seg for om kunstig intelligens kan utkonkurrere mennesker også på det kunstneriske, er det ekstremt forfriskende å høre musikk som det rett og slett ville

vært helt umulig for en datamaskin å komme på.

Superføkk allstars

Siste sang, «Piggiepie», starter med en panorert tremolosynth i samme melodiske landskap som førstnevnte låt «Grønn». Men plutselig høres synthen ut som et pumpeorgel, saksofonen er tilbake på intervalltrening, samtidig som traileren til filmen Whiplash spiller i bakgrunnen. Noen går i hvert fall bananas på et trommesett. Så setter trommene i gang et diskogroove, det synges flerstemt, og plutselig er det folketonen i fokus. Det kan ikke beskrives som noe annet enn ren musikalitet å få det til å lyde så fett som det gjør. Resten av sangen forløper med deilig uforvrengt og skranglete gitarspill og saksofonen tilbake på lederplass.

Og med det var albumet over. Superføkks nye «album» består nemlig av kun tre sanger hvorav én har spilletid på seks og de to resterende på tolv minutter.

Om du lot deg trollbinde av den britiske musikkbevegelsen Windmill, synes at Valkyrien Allstars burde begynne å lage shoegaze eller bare trenger å våkne på lesesalen i høstmørket, kan du bare putte Superføkk på øret, for det er sannsynligvis det kuleste du har hørt på mange år. Gruppen har planlagt konserter hele høsten, så her er det bare å knekke sparegrisen og la seg forføre.

Anders Nyeggen
anmeldelser@universitas.no

Ukas anbefaling

Kom deg ut i skauen

Snart rammes landet av et uendelig mørke, og du kommer til å angre hver eneste dag de neste seks månedene på at du ikke satte pris på verden da den var åpen for deg. Du sitter kanskje allerede inne på en svett og prompeluktende lesesal og stresser over en semesteroppgave, kanskje slapper du av i påvente av eksamensperioden som ikke starter før om et par snaue måneder. Den evigvarende skogen bryr seg ikke om noe av delene, den står som alltid urokkelig

og venter på å omfavne deg med sitt veldige bladverk. For anledningen er herr skog dekket med lekert fargespill og fylt med den deilige fuktige lukten av fuktige halvkomposterte blader, klar til å penetrere neseborene dine og kile den lille, uvitende menneskehjernen din. Han er også full av spiselige vekster å meske seg med, plukk en sleip en og du slipper kanskje hele vinteren.

Anders Nyeggen , journalist i Universitas

Dropp stilen

Du trodde kanskje det var rette tid på året å til å spor-te dine nye freshe joggesko, eller beleielig gå med den tøffe nye olajakka di foran crushet ditt på vei til forelesning. Den deilige høsten har tross alt endelig kommet, og du kan endelig bruke tøff jakke igjen. Tro om igjen! Det er blitt oktober, og værgudene vil ikke tillate denslags. Morgendagens uanmeldte regnskyll gjør de fete skoene dine til en sump innvendig, og fargen kan du vinke farvel til. Du må i tillegg kjenne på

følelsen av å trække i en myr hele dagen. Det samme gjelder jakka di som nå er gjennomvåt og dessuten ikke varm i det hele tatt. Sola forsvinner før du vet ord av det, det er bare å innse nederlaget. Få på deg regnbukse, sko og jakke, og kjenn på luksusen av å være både tørr og varm. Å se kul ut på vei til skolen er ikke verdt det. Gorpcore ble *in* av en grunn, og noen ganger er trendene kommet for å bli.

Anders Nyeggen , journalist i Universitas

Teater:

Brainrot på nynorsk

Er Y2K-nostalgien farlig, spør forestillingen *2002 Ntoro Yume*. Muligens. Men med sceneeffekter på stereoider er forestillingen for slitsom til at man orker å tenke på det.

2002 Ntoro yume

Hva: [Teater](#)
Hvor: [Det Norske Teateret](#)
Når: [11. september-28. oktober](#)

Som to unge, teaterglade typer var vi egentlig midt i målgruppa. Med studentbevis, hang til ironi og slett skjult fascinasjon for Y2K, pekte forestillingens algoritmer direkte på oss. «Årets beste kinoopplevelse på teater!», lyder stykkets beskrivelse. Jada. Kino på teater. Akkurat den merittlista er vel ganske kort, men la gå. «Kidsa skal ha det driflett selv om sikkert bare 80 år gamle folk kommer», sier regissør Tani Dibasey i en overdrevet instagramvennlig promovideo. Til og med Studentsamskipnaden SiO har vært med på å promotere denne forestillingen. Krampaktige reklamer til tross, skulle det ikke stå på velviljen da vi, småbrisne og lattermilde, entret Scene 2 denne fredagskvelden.

Anstrengende appell

Latteren stilnet imidlertid fort da vi fant ut at scenen rent faktisk var et kinolerret og forestillingen en film. Vi følte oss ikke mindre snytt da vi ble instruert i å ta på et lysende headset og velge mellom tre forskjellige lydkanaler: blå, rød og grønn. Slik var det meningen at vi skulle

skepe *vår egen* forestilling. Kanskje er vi 80 år som tenker at teater nettopp handler om å rette en felles oppmerksomhet mot ugjenkallelige øyeblikk som finner sted her og nå. Premisset om at vi skulle sitte avsondret og oppleve teater som om det var *silent disco*, fikk i hvert fall medgjørligheten til å stritte imot.

Forestillingen, eller rettere sagt *filmen*, tok riktignok form som et *live*-skuespill. Men lite hjalp det når scenene var direktesendte fra kulisene *bak* kinolerretet i salen. Med utgangspunkt i Y2K-blockbustere bragte filmens plot, eller snarere mangelen på samme, publikum på en rotete tidsreise gjennom 2000-tallets popkulturelle og politiske begivenheter. Ville vi høre filmens lydspor, skulle vi velge blå kanal. Startet det hele med koloniseringen av Afrika? spørres det, før vi gjennom en ustoppelig scenestrøm blir bombardert med kultursymboler på det globaliserte, vestlige verdenssynet som generasjon Z er formet av. Underforstått: Troen på at verden etter 9/11 skulle bli et bedre sted, har for lengst spilt fallitt. I stedet har amerikansk kulturimperialisme infisert oss alle med en generasjonell tilstand av *brainrot*.

Kakofonisk klaustrofobi

Fikk vi nok av blå kanals implisitte og innpåslitne moralisering, kunne vi til enhver tid *switche* over til et annet lydspor. På rød kanal kunne vi fortape oss i hits fra millenniumsskiftet, og på grønn kanal overvære en ustoppelig, eksistensiell diskusjon mellom skuespillerne, som på skift ble radiokastet fra salen. Hvorfor er vi her? Er vi bare et resultat av valgene våre? Ingenting gir mening, verden er en simulasjon. Sånn fortsatte de i en stil som ga assosiasjoner

til 16-åringen som nettopp har funnet ut at vi ikke har fri vilje.

Selv om manuset i og for seg var en skarp og vittig parodi på vestlig individualistisk filosofi, var også grønn kanal trøttende i lengden. I likhet med blå kanal holdt scenene samme intensitet og tempo. Alt og ingenting var viktig, og det gjorde at skuespillprestasjonene, som i seg selv egentlig var imponerende, forble uinteressante. Ikke engang da skuespillerne omsider fant veien ut av kulisene for å spille ut en tørrpulings-orgie på scenen, fikk vi noen form for forløsning. Oddgeir Thunes gestaltning av Harvey Weinstein på nynorsk var ganske visst komisk, men druknet i forestillingens kakofoni av lyd, lys og uvøren filming.

Snarere enn å lande på et klimaks eller en form for konklusjon, var stykkets intensjon å etterligne virkningen av den moderne verdens endeløse distraksjoner, tomme inntrykk og meningsløse dritt. *2002 Ntoro Yume* demonstrerer viktig kulturkritikk, og lykkes utmerket godt med å fremprovosere fremmedgjøring, avsky og apati hos publikum. Men når budskapet står klart etter 15 minutter i salen, begynner man å lure på hva man skal på teater for. Å be-drive kritikk for kritikkens skyld er greit, men da må den hvile på mer enn halvannen times *drittifisering* av sceneinnhold. For uansett hvor intensjonelt det måtte være, går vi ikke på teater for å kjempe mot trangten til å forlate salen etter 20 minutter.

Åsne Skeie og Tora Vassbotn
anmeldelser@universitas.no

FOTO: STUDIO ABRAKADABRA

Ukas advarsel

Hvem: [Alle](#) Hva: [Klær](#) Hvorfor: [Bruk fornuften!](#)

Kulturkalender uke 41 & 42

8-10/10 **BO(D(D)) - en utstilling**

Det studentdrevne gallerirommet Seilduken åpner en liten duoutstilling som tematiserer det å bo, hjemmet og hva som egentlig skaper et hjem. Hvor går grensen mellom hjem og oppholdssted? Hvilken materialitet som befinner seg her er ennå uvisst, men desto mer gleder jeg meg til å ta turen innom. Galleriet fungerer som et noe uanstrengt visningsrom for studenter, da det jo befinner seg i Khios egne lokaler. Men utstillingene blir absolutt ikke interner av den grunn. Alle er velkomne.

Hva: [Kunstutstilling](#)
Hvor: [Galleri Seilduken \(Fossveien 24\)](#)
Når: [Torsdag 08/10 - Lørdag 10/10](#)

14/10 **Foredrag om Katti Anker Møller og Asta Nørregaard**

Forfatter Hege Duckert gir et tilbakeblikk på to norske kvinnesaksforkjempere. Katti Anker Møller som arbeidet med det rent politiske, særlig knyttet til kvinners rådighet over egen kropp. Og Asta Nørregaard som på begynnelsen av 1900-tallet malte et portrett av Møller i sin tidlige karriere. En periode hvor hun selv opplevde alderdom på kroppen etter et langt og produktivt virke som kunstner. Dette var også en tid preget av kamp for anerkjennelse for dem begge. Slik møtes de to kvinnene ved hver sin korsvei i livet, noe som utgjør utgangspunktet for et interessant historisk dypdykk. Foredraget kobler seg til den aktuelle utstillingen på museet «Asta Nørregaard. Sannhet og skjønnhet».

Hva: [Foredrag](#)
Hvor: [Nasjonalmuseet](#)
Når: [Onsdag 14. oktober, kl. 17.30 - 18.30](#)

15/10 **Pumpegris på Rockefeller**

Dette visepopete og funky bandet byr opp til en helaften på Rockefeller. Bandet lover å spille av nye låter og garanterer i tillegg dansegulv blant publikum. Den hverdagslige og såre nerven som siver inn i sangene er både morsom og relaterbar. Umulig å ikke la seg sjarmere av. Debutalbumet «Fritids» er svært kritikerrost, og verdt å meg seg *live*.

Hva: [Konsert](#)
Hvor: [Rockefeller](#)
Når: [Torsdag 15. oktober](#)

Oslo Cringe Festival

I ukens utgave av Universitas kan man lese om Oslo Fringe Festival, et arrangement som dekker kultur litt utenom det vanlige. Redaksjonen i Ad-Notam har blitt utsendt til et lignende arrangement, Oslo Cringe Festival. Idet redaksjonen går inn i Oslo Streetfood er det så mange sanseinstrykk at selv Stewie Wonder hadde måttet lukke øynene sine.

Dab-konkurranse, kurs i å bli selvdiaosert med ADHD, *Virtual Reality* fremstilling av det ene øyeblikket på ungdomsskolen man aldri glemmer, VINK-jentene, opplæring i sykehusselfie, folk i skinny jeans med langt skjegg og flanellskjorter som deler ut Tumblr lenker, DJ-set, Thomas Sanders-Vines

Frank

Ukas studentvin

FATTIGMANNSGULL: Løvet laver ned utenfor kontorvinduene på øvre Blindern, og vi blir blendet av solstrålene som slipper inn på grunn av en altfor kort gardinskinne. Ahh, høsten er her og den er fin, spesielt med et glass rødvin i hånden. Denne sicilianske druen, Nerello Mascalese, er som skapt for en students gane. Den er ukomplisert og allsidig, og smaken er god. Det lukter krydder, urter og kirsebær. Rødvinen smaker av modne røde bær og har relativt god fylde. Den er kanskje ikke så kompleks, men mer hadde vi heller ikke forventet av en rødvin til denne prisen. Det er ikke en vin som forsøker å være noe mer enn hva den er, og det er nettopp derfor den fungerer så bra. En lur vin å ha liggende hjemme dersom et hyggelig selskap skulle bli med inn i nattens timer. Du svir ikke av for mye penger, samtidig som du slipper å drite deg ut.

Vinvurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Sorso Nerello Mascalese

Pris: 149,90 kroner

Land: Italia, Sicilia

Alkohol: 13,00 prosent

Gyri Hoiset, vinanmelder i Universitas

Vækk me fremmedspårk

Hvorfår er det så viktig med fremmed språk i skolen, lurar jeg på. Hvis jeg var stats menister ville jeg avskaffet språk i skolen - alle kan jo nårsk!

Jeg har levd her i verden i ganske mange år (37) og har alldri brukt reglene for språk som jeg lærte på skolen. Alldri! Faktisk Alldri! Jeg har klart meg rimmelig greit likevel. Derfor blir jeg sint når regjeringen's farslag om å fjerne fremmed språk i skolen blir diskutert så mye! Det fins viktigere ting å bry seg om, og viss du skulle lure så har jeg faktisk jobb selv om jeg fikk 2 i nårsk og spansk. I til legg har jeg vært masse i Spania, i mange uker i strekk på Aya Napa, og det har gått helt fint. Der snakker de så kalt "fremmed språk" men det føltes trygt. Mitt poeng, er at det ikke er karakterer som har noe å si. Du får jobb uansett. Og du trenger ikke regler for gramma tikk og komma, for å få jobb. Jeg jobbet for eksempel i Universitas før, som korrektur sjef, og alle syntes jeg gjorde en god jobb der!

På skolen hadde jeg en lærer, eller assistent om du vil, som sa at jeg kunne bli akkurat det jeg ville. Hon var så flink at jeg tenkte å bli lærer,

men kom ikke inn. Uansett, språk er uviktig, så vi kan slutte å snakke om dette med fremmed språk. Når jeg er på ferie kan servitorene alltid nårsk uansett, og jeg kjenner de jo og de vet hvilken kjis burger jeg vil ha. Uansett, gym er viktigere en språk fag, for det er kroppen vi skal leve inn i. Jeg hørte på pod cast for ett parr dager siden og de snakket om at det er viktig med prottein, og det trenger man ikke fremmed språk for å vite. Faktisk er fremmed språk litt vanskelig for meg å tro på at er nødvendig for å leve i Nårge i det hele tatt. Du MÅ jo ikke til Grand Ca selv om det er artig. Du KAN dra til Trånheim, og der snakker de bare mini fremmed. Men mest Nårsk. Derfor bør vi av skaffe undervisning om språk i skolen, og jeg håper stats menisternen eller Kången kan ta dette opp på møte.

"Dessuten, er det ikke et virkemiddel i seg selv at fremmeds-pråksundervisningen er lystbetont? Det er kun dersom elevene

selv har en oppriktig interesse for språk at undervisningen vil være vellykket, og for mange av de mer språksvake elevene vil fremmeds-pråksundervisning sannsynligvis oppleves som en tvangstrøye heller enn noe som gir faglig utbytte." - Jeg er ikke så god til å argumentere selv så jeg sporte chat og dette svar-te han. Han bruker rimmelig kompliserte ord, men jeg stoler blint på han like vel. Uansett, mitt poeng er at språk er uviktig. Så: SLUTT Å SNAKKE OM DET. Live, Laf, Love.

Hei! Jeg syntes det er rart, eller merkelig om du vil, at det snakkes så mye om farslaget om å fjerne fremmed språk i undervisning på skolen. Da jeg gikk på skolen selv skulle jeg ønske det ikke ble undervist i språk i det hele tatt!

Det er ikke til å hjemme underen stol at jeg ikke er den spisseste kniven i skoffen, men jeg ble heller ikke føtt i går!!

KVISS-KIRIAN

1. Hva heter de to presidentkandidatene i Brasil som går videre til andre valgrunde 25. oktober?
2. Det er store demonstrasjoner rundt om i Frankrike, men hvem er det nå som har tatt til gatene??
3. Hvilken metode lar noen blinde «se» omgivelsene sine, til og med hvor mange fingre noen holder opp?
4. Hvem har skrevet låten «Pastime paradise», som ble tungt samplet i Coolios «Gangsta's paradise'''?
5. Og hva heter «Weird Al» Yankovic sin parodi på Gangsta's paradise»?
6. Hvor og når møtte Di Derre en jente som «gråt når hun var full og sang når hun var blid»?

7. Fullfør tittelen på låten av bandet Cornershop fra 1997, «Brimfull of ...»?
8. Filmindustrien i USA blir kalt Hollywood, og den indiske Bollywood, men hvilken industri har kallenavnet Nollywood??
9. Hvilket dyr har kallenavnet ørkenens skip?
10. Hva er Sahel?
11. Hvilke to land er de eneste med en sultan som overhode?
12. Hvilken forfatter formulerte de såkalte robotlovene?
13. Hva heter sci-fi western-serien hvor vi møter karakterer som Dolores, Dr. Ford og Bernard?
14. I overnevnte serie spiller blant annet Talulah Riley, men

hvem var hun gift med mellom 2010 og 2012, og igjen mellom 2013 og 2016?

15. Hva er det oppstartsbedriften Relfect Orbital ønsker å selge?
16. Hva er en enhjørning i forretningsverdenen?
17. Hva heter Norges sentralbanksjef?
18. Hvilken skøyteløper som var en av Norges fremste skøyteløpere på 1970- og starten av 1980-tallet døde tidligere denne uka?
19. Hvilket år er det snakk om? Oslo S åpnes, Michael Jackson gir ut Bad, Norge vinner EM i fotball for kvinner, Lionel Messi blir født og Andy Warhol dør?
20. Hva forbinder disse? P(1); N(3); B(3); R(5); Q(9)?

av Kirian Helgeby, kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

- 0-4. **Exphil på Bali:** Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.
- 5-9. **AST1010 – Astronomi:** Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.
- 10-14. **Juss:** Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.
- 15-20. **Honours:** WOW! Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

Tegneserie

av Maria Mogens Bo

1. Luiz Inácio Lula da Silva og Flávio Bolsonaro. 2. Elvener som 1987-20. Poengverdiene til sjakkbrillikene, symbol (verdi). en milliard dollar. 17. Ida Wolden Bache. 18. Armand Sjøbrend. 19. og bybevisning. 16. Et privatleil oppstartsselskap verdt mer enn Isaac Asimov. 13. Westworld. 14. Eion Musk. 15. Sollys. De ønsker og det sudanesiske savannebeltet i sør. 11. Brunei og Oman. 12. geografiske og klimatiske overgangssonen mellom Sahara i nord dusten i Nigeria. 9. Kamel (dromedarer godtas også). 10. Den på St. Hanshaugen sommeren 89. 7. Brimfull of Asha. 8. Filmn-skolebygg. 3. Ekkoekskasjon. 4. Stewie Wonder. 5. Amish Paradise. 6. protesteter mot blant annet læreremangene, store klasser og dårlige